

მუნიციპალური
ახალგაზრდობის
პოლიტიკა
სტანდარტი

პირველი
გამოცემა

ფორმატი,
ხარისხი,
გზამკვლევი.

სარეკომენდაციო
მასალა

მუნიციპალური
ახალგაზრდობის პოლიტიკის
სტანდარტი

ახალგაზრდობის
სააგენტო

**მუნიციპალური
ახალგაზრდობის
პოლიტიკა
სტანდარტი**

სარეკომენდაციო მასალა

პირველი გამოცემა

**მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის
განვითარების პროგრამა**

სსიპ ახალგაზრდობის სააგენტო, 2021

**ავტორი:
ანა კვერნაძე**

**რედაქტირება:
ნიკა ბახსოლიანი,**

**ახალგაზრდობის | Youth
სააგენტო | Agency**

**სსიპ ახალგაზრდობის სააგენტო
www.youthagency.gov.ge**

76ბ ვაჟა-ფშაველა 0186, თბილისი, საქართველო

**მუნიციპალური
ახალგაზრდობის პოლიტიკა
სტანდარტი**

პირველი გამოცემა

ავტორი:

ანა კვერნაძე.

რედაქტირება:

ნიკა ბახსოლიანი

ქართლოს ქარუმიძე

განსაკუთრებული მადლობა

მაია აბაშიძეს,

მავა სართანიას.

© ახალგაზრდობის სააგენტო, 2021
ყველა უფლება დაცულია

სსიპ ახალგაზრდობის სააგენტო
ვაჟა-ფშაველას 76ბ, 0186 თბილისი
ტელეფონი: 032 230 51 65
ელფოსტა: info@youthagency.gov.ge

ISBN

წინათქმა

დოკუმენტი მომზადებულია „პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის N629 დადგენილებისა და „მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტის შედგენის პრაქტიკული სახელმძღვანელოს“ საფუძველზე.

სარჩევი

აბრევიატურები:	7
შესავალი.	8
I ეტაპი - მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნასა და კოორდინაციაზე პასუხისმგებელი სამუშაო ჯგუფის ფორმირება	16
II ეტაპი - სიტუაციის ანალიზის ჩატარება.	19
III ეტაპი - ხედვა და ლოგიკური ჩარჩო: მიზნები, ამოცანები და ინდიკატორები	21
IV ეტაპი - სამოქმედო გეგმის შემუშავება და ბიუჯეტირება.	30
V ეტაპი - საჯარო კონსულტაციები - ახალგაზრდების მონაწილეობა ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნის პროცესში.	33
VI ეტაპი - ახალგაზრდობის პოლიტიკის მონიტორინგი და შეფასება.	36
დანართი 1 - მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის სტრუქტურა:	41
დანართი 2 - ახალგაზრდობის პოლიტიკის ხარისხის უზრუნველყოფის შინაარსობრივი სტანდარტი (ევროპის ახალგაზრდული ფორუმი, 2016)	42
დანართი 3 - ახალგაზრდობის პოლიტიკის ხარისხის უზრუნველყოფის ტექნიკური სტანდარტი	47
ბიბლიოგრაფია	49

აბრევიატურები:

- ააიპ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი
- სსიპ საჯარო სამართლის იურიდიული პირი
- CoE ევროპის საბჭო
- CLRA ადგილობრივ და რეგიონულ ხელისუფალთა კონგრესი
- CCJ ევროპის საბჭოს ახალგაზრდობის საკითხთა მრჩეველთა საბჭო
- CDEJ ევროპის საბჭოს ახალგაზრდობის საორგანიზაციო ევროპული კომიტეტი
- CMJ ევროპის საბჭოს ახალგაზრდობის საკითხთა გაერთიანებული საბჭო
- CM ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი
- CSR კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა
- EU ევროკავშირი
- HRBA ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომა
- MOOC მასიური ღია ონლაინ კურსი
- NALA ადგილობრივი თვითმმართველობების ეროვნული ასოციაცია
- NEET განათლების, დასაქმებისა და ტრენინგის მიღმა მყოფი
- OSFG ფონდი ღია საზოგადოების საქართველო
- UN გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია
- UNDP გაეროს განვითარების პროგრამა
- USAID შეერთებული შტატების სააგენტო საერთაშორისო განვითარებისთვის
- YFJ ევროპის ახალგაზრდული ფორუმი
- YMCA ახალგაზრდა მამაკაცთა ქრისტიანული ასოციაცია

შესავალი

ახალგაზრდები წარმოადგენენ ქვეყნის განვითარების მამოძრავებელ ძალას, ადამიანური კაპიტალის მთავარ განახლებად წყაროს, მის აწმყოსა და მომავალს. შესაბამისად, სახელმწიფო, ახალგაზრდებისთვის და ახალგაზრდებთან ერთად ქმნის მათი, როგორც ინდივიდების და საზოგადოების სრულფასოვანი წევრების განვითარების მხარდაჭერ პოლიტიკას, რაც ხელს შეუწყობს მათი პოტენციალის სრულად რეალიზებას, ეკონომიკურ გაძლიერებას და ქვეყნის განვითარების პროცესებში აქტიურ მონაწილეობას.

საერთაშორისო გამოცდილება ცხადყოფს რომ მუნიციპალიტეტებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლების აქტიური ჩართულობა და მონაწილეობა ძირითადი პირობაა ახალგაზრდული პოლიტიკის შექმნა - განხორციელებისთვის. ადგილობრივი თვითმმართველობა ყველაზე უფრო მეტად არის ხალხთან ახლოს, შესაბამისად მჭიდრო კავშირი ახალგაზრდა მოსახლეობასთან, ასევე სხვა და სხვა მნიშვნელოვან პარტნიორებთან მეტ შესაძლებლობებს ანიჭებს მუნიციპალიტეტებს, მოახდინონ იმ კონკრეტულ ადგილობრივ თვითმმართველობაში ახალგაზრდების წინაშე არსებული საჭიროებებისა და პრობლემების იდენტიფიცირება და მათი გადაჭრის ეფექტური გზების განსაზღვრა.

ცხადია, არსებული კანონმდებლობით (ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი - მუხლი 16, პარაგრაფი 4) განსაზღვრულია ადგილობრივი თვითმმართველობების როლი და უფლებამოსილება ახალგაზრდული პოლიტიკის წარმოებაში, თუმცა დეცენტრალიზაციის რეფორმის კვალდაკვალ, ადგილობრივ თვითმმართველობებს კიდევ უფრო მეტი შესაძლებლობები ეძლევათ ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლებამოსილებების ზრდის და სანდო, ანგარიშვალდებული, გამჭვირვალე და შედეგზე ორიენტირებული ადგილობრივი პოლიტიკის წარმოებისთვის, რასაც ითვალისწინებს საქართველოს დეცენტრალიზაციის სტრატეგია 2020-2025.

ადგილობრივი ახალგაზრდობის პოლიტიკა უნდა პასუხობდეს ადგილობრივ გამოწვევებსა და დაბრკოლებებს, რომლებსაც მუნიციპალიტეტში მცხოვრები ახალგაზრდები ამ პერიოდში ხვდებიან და შესაბამისი ამოცანები და მიდგომები ასახული უნდა იყოს ადგილობრივი ხელისუფლების გადანაცვეტილებებში და მოქმედებებში.

როგორია ახალგაზრდობის სფეროს პოლიტიკის ეკოსისტემა?

ახალგაზრდული სფეროს პოლიტიკის ეკოსისტემა ეს არის ახალგაზრდებთან ერთად სახელმწიფოს მიერ შექმნილი მხარდაჭერითი სისტემა, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ახალგაზრდების, როგორც, დამოუკიდებელი ინდივიდების და საზოგადოების სრულფასოვანი წევრების განვითარება.

ამ მიზნით მნიშვნელოვანია, რომ ეკოსისტემა ადრეული ასაკიდან (6-13 წლის ასაკობრივი ჯგუფი) ხელს უწყობდეს პიროვნების განვითარებას და ახალგაზრდების (14-29 წლის ასაკობრივი ჯგუფი) აქტიურ მოქალაქეობას, მათთვის ინფორმაციის, რესურსების და განვითარების შესაძლებლობათა თანაბარ ხელმისაწვდომობას, მათ კეთილდღეობას, ჯანმრთელობის დაცვას და ეკონომიკურ გაძლიერებას.

ახალგაზრდობის სფეროს ეკოსისტემა შედგება ურთიერთდაკავშირებული და ურთიერთდამოკიდებული რვა მდგენელისგან და მათი კომპონენტებისგან, რომლებიც პირდაპირ ან ირიბად ხელს უწყობენ ახალგაზრდების განვითარებას:

- საჯარო პოლიტიკა - ხელისუფლების წარმომადგენელთა შორის ახალგაზრდულ საკითხებზე არსებული ზოგადი ხედვაა, რომელიც ასახულია ოფიციალურ დოკუმენტებში: საკანონმდებლო აქტები, კონვენციები, სტრატეგიები, სამოქმედო გეგმები და პროგრამები;
- ორგანიზაციები - სამთავრობო, არასამთავრობო და კერძო სექტორში არსებული სტრუქტურები, რომლებიც ახალგაზრდულ სფეროში მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ (საერთაშორისო, რეგიონულ, ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე);
- ადამიანური კაპიტალი - წარმოდგენილია ახალგაზრდულ სფეროსთან დაკავშირებული ინდივიდებით, მათგან, ზოგიერთი, ახალგაზრდული მუშაკების მსგავსად, მუშაობს ახალგაზრდებისთვის ახალგაზრდებთან ერთად, სხვები მოღვაწეობენ მომიჯნავე სფეროებში, ზოგიც - ახალგაზრდებთან დაკავშირებული პოლიტიკის ან ცოდნის განვითარებაშია ჩართული;
- ინფრასტრუქტურა - მოიცავს ახალგაზრდებისთვის სხვადასხვა აქტივობების დასაწერად/შესასრულებლად საჭირო ფიზიკური და ვირტუალური სივრცეებს, ლოგისტიკას და სხვა სახის ინფრასტრუქტურას;
- ბაზარი - ასპარეზი, სადაც მომწოდებლების მიერ იქმნება ახალგაზრდული სერვისები და მასთან დაკავშირებული მომსახურება ან პროდუქცია და ხდება მათი მიწოდება სერვისისა და მომსახურების მიმღებ პირთათვის - მომხმარებლები, კლიენტები, ბენეფიციარები;
- ფინანსები - დაფინანსების წყაროები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ეკოსისტემის კომპონენტების ფუნქციონირებას;
- ცოდნა ახალგაზრდების შესახებ - თავს უყრის მტკიცებულებებს, ემპირიულ, შემეცნებით და ეპისტემიურ მოსაზრებებს, რასაც ეფუძნება ახალგაზრდულ პოლიტიკა, ახალგაზრდული საქმიანობა და ახალგაზრდული სერვისები;
- კულტურა და დამოკიდებულება - საზოგადოებრივი, ინდივიდუალური და სისტემური მახასიათებლები და ახალგაზრდების შესახებ არსებული შეხედულებები, რაც ახალგაზრდობის წარმატებული განვითარებისთვის და ახალგაზრდული სფეროს ეკოსისტემის კომპონენტების ფუნქციონირებისთვის ქმნის მყარ საფუძველს.

ახალგაზრდული სფეროს ფუნქციური ეკოსისტემის შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს ახალგაზრდების კომპეტენციების განვითარებას, მათ წინაშე არსებული თანამედროვე გამოწვევებთან გამკლავებას და სრულფასოვან რეალიზებას, მოითხოვს რეფორმის თანმიმდევრულ განხორციელებას. სახელმწიფო და მუნიციპალური პოლიტიკის ჰარმონიზაციას. მართვისა და კოორდინაციის ისეთი მექანიზმების შემუშავებას, რომლებიც უზრუნველყოფს ყველა დაინტერესებული მხარის ეფექტიან ჩართულობას როგორც ცენტრალურ დონეზე, ისე რეგიონებისა და მუნიციპალიტეტების დონეებზე.

ევროპის საბჭოს რეკომენდაციით (ევროპის საბჭო, 2016) ახალგაზრდულ პოლიტიკა დაფუძნებული უნდა იყოს ადამიანის უფლებებზე, დემოკრატიულ სტანდარტებზე, ცოდნასა და მტკიცებულებებზე. ახალგაზრდებს უნდა ჰქონდეთ შესაძლებლობა მონაწილეობა მიიღონ პოლიტიკის შემუშავების და განხორციელების პროცესში. ახალგაზრდობის პოლიტიკა ორიენტირებული უნდა იყოს შესაძლებლობებზე, ქმნიდეს სწავლის პირობებს, შესაძლებლობებსა და გამოცდილებას. ახალგაზრდულ პოლიტიკაში წარმოჩენილი უნდა იყოს ახალგაზრდული საქმიანობისა და არაფორმალური სწავლების როლი. მკაფიოდ უნდა იყოს განსაზღვრული სექტორული თანამშრომლობის მნიშვნელობა და ახალგაზრდებთან დიალოგის საჭიროება.

მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკა

ახალგაზრდების გამოწვევები, საჭიროებები და ინტერესები ხშირად განსხვავდება მუნიციპალიტეტების მიხედვითაც კი და ისინი განსხვავებული მიდგომებისა და პროგრამების განხორციელებას საჭიროებენ, რომელთა დროსაც გასათვალისწინებელია მუნიციპალიტეტის რესურსები და შესაძლებლობებიც. შესაბამისად ახალგაზრდების წინაშე არსებული გამოწვევებისა და საჭიროებების დაძლევა შეუძლებელია ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების აქტიური ჩართულობის და ხელმისაწვდომი რესურსების ანალიზის გარეშე.

ვინაიდან, ადგილობრივი თვითმმართველობა ყველაზე ახლოს დგას მოსახლეობასთან, ხალხთან და მათ შორის ახალგაზრდებთან, ახალგაზრდობის პოლიტიკა დიდწილად ადგილობრივია და პირველ რიგში, სწორედ ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოები უზრუნველყოფენ ახალგაზრდების მყისიერ და პირდაპირ მხარდაჭერას და სერვისების მიწოდებას მათთვის.

გამომდინარე აქედან, აუცილებელია არსებობდეს ახალგაზრდობის კეთილდღეობისა და განვითარების მხარდაჭერის მუნიციპალური პოლიტიკის დოკუმენტები (სტრატეგიები), რომელიც სახელმწიფო ახალგაზრდობის პოლიტიკას დაეფუძნება და პარალელურად გათვალისწინებული იქნება მუნიციპალიტეტში მცხოვრები ახალგაზრდების სპეციფიკური საჭიროებები და ინტერესები, ხოლო ამის საფუძველზე შემუშავდება შესაბამისი მიდგომები და პროგრამები, რომლებიც ახალგაზრდების მდგომარეობის გაუმჯობესებას ემსახურება და უზრუნველყოფს მათი შესაძლებლობების განვითარებას, რადგან ახალგაზრდობა ქვეყნის განვითარების ძირითადი რესურსია.

ცენტრალური ხელისუფლების ინსტიტუტებს ადგილობრივ დონეზე უნდა ჰქონდეს სამი ძირითადი ფუნქცია:

1. პოლიტიკის სახელმძღვანელო პრინციპების და გამაგვლეჯის შემუშავება;
2. ბიუჯეტის, კანონმდებლობის, პოლიტიკის დოკუმენტით და სხვა საშუალებებით ადგილობრივ დონეზე საქმიანობის პირობების და ჩარჩოს შექმნა;
3. ადგილობრივი ახალგაზრდობის პოლიტიკის განხორციელების ხარისხის შეფასება.

მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარება ხელს შეუწყობს:

- „სახელმწიფო ახალგაზრდული სტრატეგია 2025“-ის განხორციელებას ადგილობრივ დონეზე;
- ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის ზრდას; ნდობის გამყარებას და თანამშრომლობას ახალგაზრდებს და ხელისუფლებას შორის;
- საქმიანობის გაუმჯობესებას (ეფექტურობა და ეფექტიანობა) და მართვის ახალი მეთოდების დანერგვას; მიდგომებისა და პროგრამების წარმოჩენასა და გაძლიერებას, რომელიც უკვე არსებობს და წარმატებით ხორციელდება ადგილობრივ დონეზე, ამასთან არსებული ხარვეზების აღმოფხვრას და იმ მექანიზმების გაუმჯობესებას, რომელთა გამოყენებაც ხდება ახალგაზრდობის წინაშე მდგარ საჭიროებათა დაკმაყოფილებისათვის;
- ადგილობრივი ახალგაზრდების საჭიროებების იდენტიფიცირებას, მათი საპასუხო ეფექტური გზების დასახვას ყველა სექტორული მიმართულებით და შესაბამისად, ახალგაზრდებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის პრიორიტეტების თანხვედრას;
- ახალგაზრდობის საკითხებში მოქმედი ყველა მხარის ჩართულობას (ახალგაზრდები, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები, საგანმანათლებლო დაწესებულებები და ა.შ.) მათ შორის თანამშრომლობასა

და საქმიანობის კოორდინაციას ახალგაზრდების წინაშე არსებული გამოწვევების დასაძლევად, ასევე, ახალი კავშირების დამყარებას;

- არსებული რესურსების ოპტიმალურ განაწილებას ახალგაზრდების სხვადასხვა საჭიროებებისა და საკმაყოფილებლად;
- ახალგაზრდების მეტად აქტიურად ჩართვას საზოგადოებრივ ცხოვრებაში; ახალგაზრდების ინფორმირებას ადგილობრივი თვითმმართველობის საქმიანობისა და მუნიციპალური სერვისებისა და პროგრამების შესახებ;
- თაობათა შორის დიალოგისა და თანამშრომლობის განვითარებას.

საქართველოს სახელმწიფო ახალგაზრდობის პოლიტიკა ითვალისწინებს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებთან დიალოგის გამართვას ეროვნული/ადგილობრივი მუდმივმოქმედი მექანიზმის შემუშავების მიზნით, რომელიც უზრუნველყოფს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ჩართვას ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარებაში. „ადგილობრივ და რეგიონულ ცხოვრებაში ახალგაზრდების მონაწილეობის შესახებ“ განახლებული ევროპული ქარტია (ევროპის საბჭო, 2003) ითვალისწინებს რეკომენდაციებს ადგილობრივ დონეზე სექტორული ახალგაზრდობის პოლიტიკის შესახებ (მაგ. კრიმინალის პრევენცია ახალგაზრდებში; ჯანდაცვა და სოციალური დაცვა, დასაქმება და ეკონომიკური გაძლიერება, განათლება და მენარმეობა და ა.შ). ყველა სექტორული პოლიტიკის გათვალისწინება სფეროს მასშტაბურობიდან გამომდინარე, შესაძლოა ვერ მოხვდეს ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის პრიმმაში, თუმცა მიუხედავად ამისა, აუცილებელია აღნიშნული სექტორული პოლიტიკების შექმნის პროცესში გათვალისწინებულ იქნას თავად ახალგაზრდობის საკითხები. აღნიშნული ეხება ასევე ადგილობრივ დონეზე როგორც ახალგაზრდობის ისე სექტორული პოლიტიკის შემუშავებას.

ადგილობრივი დონეზე ახალგაზრდობის პოლიტიკის საქართველოში მიმართულებები:	
1.	სპორტის, თავისუფალი დროის ორგანიზების და საზოგადოებრივი ცხოვრების პოლიტიკა;
2.	ახალგაზრდების დასაქმების ხელშეწყობის პოლიტიკა და უმუშევრობასთან ბრძოლა;
3.	ურბანული გარემო და საცხოვრებელი ადგილი, განახლების პოლიტიკა და ტრანსპორტი;
4.	საგანმანათლებლო და ტრენინგის პოლიტიკა, რომელიც ხელს უწყობს ახალგაზრდების მონაწილეობას;
5.	გაცვლითი პროგრამებისა და მობილობის პოლიტიკა და მოხალისეობა;
6.	ჯანმრთელობის პოლიტიკა;
7.	გენდერული თანასწორობის პოლიტიკა;
8.	სპეციალური პოლიტიკა სოფლებისთვის;
9.	პოლიტიკა კულტურის ხელშისაწვდომობისთვის
10.	მდგრადი განვითარებისა და გარემოს დაცვის პოლიტიკა;
11.	ძალადობასთან და დანაშაულთან ბრძოლის პოლიტიკა;
12.	ანტიდისკრიმინაციული პოლიტიკა;
13.	სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის პოლიტიკა;
14.	კანონებითა და უფლებებით სარგებლობის პოლიტიკა.

რეკომენდაციების პრაქტიკაში განხორციელებისთვის უნდა მოხდეს ყველაზე შესაფერისი გზების შერჩევა ადგილობრივი კონტექსტისა და რეალობის გათვალისწინებით. მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის ერთ-ერთი წამყვანი მიმართულება ასევე უნდა იყოს ახალგაზრდული საქმიანობა და მისი განვითარების მხარდაჭერა. თეორიულად ახალგაზრდულ საქმიანობას ამუშავებს ახორციელებს ან უნდა ახორციელებდეს ბევრი მუნიციპალური ინსტიტუტი: მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლები, კულტურის ცენტრები, სახელოვნებო და სასპორტო სკოლები და სხვა. თუმცა არსებული პრაქტიკა მნიშვნელოვან გაუმჯობესებას საჭიროებს, მათ შორის, ადამიანური რესურსების გაძლიერების, საგანმანათლებლო მიზნების დაგეგმვის და შედეგზე ორიენტირების, ინკლუზიურობის (მაგალითად, არ იყოს ორიენტირებული მხოლოდ სკოლის მოსწავლეებზე), ხარისხის მართვის და შეფასების დანერგვის და მდგრადობის კუთხით.

ადგილობრივი თვითმმართველობის ახალგაზრდობის საკითხებზე პასუხისმგებელი უწყება ან პირი ქვემოაღნიშნული პრინციპების გათვალისწინებით უნდა უზრუნველყოფდეს მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარებას და მართვას ორივე მიმართულებით - ინტეგრირებული ახალგაზრდობის პოლიტიკის კოორდინაცია და ახალგაზრდული საქმიანობის განხორციელება.

მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის პრინციპები ეფექტიანი და ხარისხიანი მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარება უნდა ეფუძნებოდეს შემდეგ პრინციპებს (ევროპის საბჭო, 2015):

- უნდა არსებობდეს მაღალი პოლიტიკური ნება, ახალგაზრდობის საკითხები უნდა იყოს ადგილობრივი პრიორიტეტი და სათანადო ყურადღება უნდა ეთმობოდეს.
- უნდა არსებობდეს საკრებულოს მიერ დამტკიცებული მუნიციპალური ახალგაზრდული პოლიტიკის სტანდარტი, რომელიც განსაზღვრავს პოლიტიკის შექმნის, მონიტორინგისა და ხარისხის შეფასების სახელმძღვანელო წესებს.
- საჭირო რესურსები უნდა იქნას გამოყოფილი ახალგაზრდული პოლიტიკის დაგეგმვისთვის, განხორციელებისთვის, მონიტორინგისა და შეფასებისთვის. ყველაზე კარგად განვიხილო სტრატეგია და გეგმაც შეიძლება უშედეგო იყოს, თუ არ გამოიყო სათანადო ფინანსები, დრო, კვალიფიკური ადამიანური რესურსები.
- ახალგაზრდები უნდა მონაწილეობდნენ პოლიტიკის განვითარების ყველა ეტაპზე - დაგეგმვა, განხორციელება, მონიტორინგი და შეფასება. თუ პოლიტიკა ჩამოყალიბდა ახალგაზრდებისთვის მათი ჩართულობის გარეშე, მას შეზღუდული პოზიტიური გავლენა ექნება ახალგაზრდებზე. ასევეა მნიშვნელოვანია, რომ ახალგაზრდებს გააჩნდეთ „მიკუთვნების განცდა“ გრძნობა პოლიტიკასთან მიმართებაში;
- ყველა მხარე, რომელსაც რაიმე სახის შეხება გააჩნია ახალგაზრდობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, ჩართული უნდა იყოს სრულ პროცესში. მათ გააჩნიათ საკუთარი რესურსები, ცოდნა, გამოცდილება და უნდა თამაშობდნენ სათანადო როლს, რომ ხელი შეუწყონ ეფექტიანი და ხარისხიანი ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარებას.
- პოლიტიკა უნდა მოიცავდეს ახალგაზრდობისთვის მნიშვნელოვან ყველა სფეროს: განათლება, დასაქმება, ჯანმრთელობა, კულტურა, სპორტი და სხვა სფეროები.
- პოლიტიკა უნდა ეფუძნებოდეს სარწმუნო მტკიცებულებებს. მათი მოპოვე-

- ბის სხვადასხვა მეთოდი არსებობს (კვლევა, მონაცემების შეგროვება და სხვ.), რომლებიც უნდა შეირჩეს საჭიროებიდან და ხელმისაწვდომი რესურსებიდან გამომდინარე. მაგრამ უზრუნველყოფილი უნდა იყოს, რომ პოლიტიკა ეფუძნებოდეს არა კონკრეტული ადამიანების სუბიექტურ მოსაზრებებს, არამედ მტკიცებულებებსა და ახალგაზრდების მდგომარეობის კვალიფიციურ ანალიზს.
- ადგილობრივი ახალგაზრდობის პოლიტიკა უნდა ეფუძნებოდეს: სახელმწიფო ახალგაზრდულ პოლიტიკას და ახალგაზრდების სპეციფიკურ საჭიროებებსა და ინტერესებს ადგილობრივ დონეზე. ცენტრალური ხელისუფლება უნდა ქმნიდეს მექანიზმებს, რომ მუნიციპალიტეტებს მიაწოდოს ინფორმაცია სახელმწიფო ახალგაზრდული პოლიტიკის შესახებ, ჩართოს მის განხორციელებაში და აღმოუჩინოს შესაბამისი მხარდაჭერა. შესაძლებელი იქნება გარკვეული საქმიანობებისა და ამოცანების დელეგირება ადგილობრივ დონეზე დეცენტრალიზაციის რეფორმის ფარგლებში.
- უნდა არსებობდეს ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებში ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარებაზე პასუხისმგებელი უწყება ან პირი/პირთა ჯგუფი, რომელიც უზრუნველყოფს ახალგაზრდული საქმიანობის განვითარებას და ინტეგრირებულ, სექტორთაშორისი ახალგაზრდული პოლიტიკის კოორდინაციას, და არა კონკრეტული, ერთჯერადი ღონისძიებების განხორციელებას. აღნიშნული ადამიანური რესურსი უნდა იქნას გადამზადებული შესაბამისად.
- უნდა ხდებოდეს მუნიციპალიტეტებს შორის ცოდნისა და გამოცდილების მუდმივი გაზიარება.
- რეგულარულად უნდა ხორციელდებოდეს ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებში ახალგაზრდობასთან დაკავშირებულ საკითხებში ჩართული პირების გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება.

ამ პუბლიკაციის მიზანი

წინამდებარე სახელმძღვანელოს მიზანია, მოახდინოს მუნიციპალურ დონეზე ახალგაზრდული პოლიტიკის დაგეგმვის, ბიუჯეტირების, მონიტორინგისა და ხარისხის შეფასების პროცედურების სტანდარტიზაცია და უზრუნველყოს ყველა მუნიციპალიტეტისთვის საერთო მიდგომის დანერგვა ახალგაზრდობის პოლიტიკის წარმოებასთან და კოორდინაციასთან დაკავშირებით.

ვინაიდან, საერთო სტანდარტის არარსებობა, იწვევს განსხვავებულ მიდგომებს მუნიციპალიტეტებს შორის, ბუნებრივია განსხვავდება დღეს არსებული ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნის, მონიტორინგისა და შეფასების პრაქტიკაც ადგილობრივ დონეზე, რაც ხელს უშლის მუნიციპალიტეტებს შორის თანამშრომლობის გაძლიერებას, დაგეგმილი საქმიანობების სინქრონიზაციას, საერთო სურათისა და შედეგების წარმოჩენას.

სტანდარტიზაცია მუნიციპალიტეტის ორგანოებს და თანამშრომლებს დაეხმარება ახალგაზრდული პოლიტიკის დაგეგმვის, მართვასა და შედეგიანი გადამწყვეტილებების მიღებაში, რაც უზრუნველყოფილი იქნება შედეგზე ორიენტირებული და მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტებისა და პროგრამებისა შემუშავებით, რომლებიც გააუმჯობესებს ახალგაზრდობის პოლიტიკის წარმოების დონეს.

სახელმძღვანელო ატარებს სარეკომენდაციო ხასიათს და მისი დანიშნულებაა ადგილობრივი ხელისუფლების მეთოდოლოგიური დახმარება,

რომ ახალგაზრდებისა და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობით, შეიმუშაოს და განახორციელოს მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტები და პროგრამები, რომლებშიც მტკიცებულებებზე დაფუძნებით იქნება ასახული ადგილობრივი ახალგაზრდული სოციალური და ეკონომიკური განვითარების საჭიროებები, გამოწვევები და განვითარების მიმართულებები. სტანდარტი ასევე ხელს შეუწყობს ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდობის ჩართულობას გადანაცვტილებების მიღებისა და ბიუჯეტის შედგენის პროცესშიც.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტი

პოლიტიკის დოკუმენტი არის პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესის შედეგი, რომელიც განსაზღვრავს პრობლემის გადანაცვტილისა და სფეროს განვითარების გზებს, რომლის ერთ-ერთი სახეობაა სტრატეგია და მისი განხორციელების სამოქმედო გეგმა.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის სფეროში, ცენტრალურ დონეზე შემუშავებულია „სახელმწიფო ახალგაზრდული სტრატეგია 2025“, რომელიც განსაზღვრავს სფეროს პრიორიტეტებს, მიზნებსა და ამოცანებს, აყალიბებს მიდგომებს დასახული მიზნების/ამოცანების განსახორციელებლად და ადგენს შედეგების ინდიკატორებს პროგრესის შესაფასებლად. ხოლო, აღნიშნული სტრატეგიის სამოქმედო გეგმა განსაზღვრავს ახალგაზრდობის პოლიტიკის პრიორიტეტების, მიზნების და ამოცანების მისაღწევად კონკრეტულ აქტივობებს, შედეგების ინდიკატორებს, პასუხისმგებელ უწყებებს, შესრულების ვადებს, ბიუჯეტსა და დაფინანსების წყაროს.

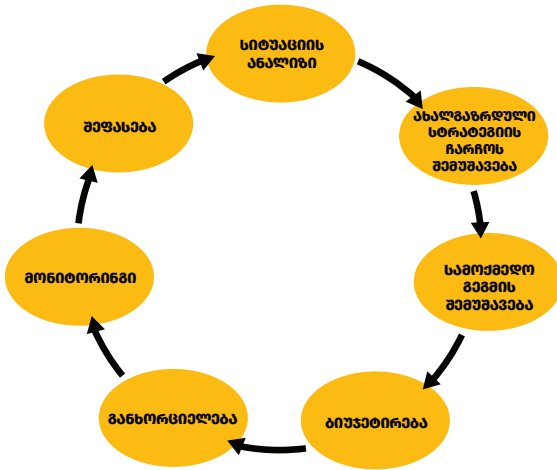
„სახელმწიფო ახალგაზრდული სტრატეგია 2025“, შემუშავებულია ეროვნული პოლიტიკის დაგეგმვის სტანდარტების (დადგენილება 6629, 2019) შესაბამისად, რაც იმას ნიშნავს, რომ, სტრატეგიას გააჩნია ყველა ის საჭირო კრიტერიუმი, რომლის მეშვეობით შესაძლებელი ხდება სტრატეგიით განსაზღვრულ დროში მისი განხორციელების პროგრესის მონიტორინგი და შეფასება - რეალური შედეგების გამოშვა.

მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტები უნდა ეფუძნებოდეს სახელმწიფო ახალგაზრდული სტრატეგიის/ეროვნული პოლიტიკის დოკუმენტის პრინციპებს, პრიორიტეტებსა და მიზნებს და შემუშავებული უნდა იყოს ქვემოთ მოცემული სტანდარტების შესაბამისად.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის დაგეგმვის ციკლი და ეტაპები

მუნიციპალიტეტის ორგანოების უფლებამოსილებაა ადგილობრივი პოლიტიკის, მათ შორის ახალგაზრდობის პოლიტიკის (სტრატეგიები, პროგრამები, გეგმები) შემუშავება და განხორციელება. პოლიტიკის შემუშავების პროცესი მრავალი ეტაპისგან შედგება და აქვს ციკლის სახე. ისევე, როგორც ცენტრალური ხელისუფლების დონეზე, ადგილობრივი პოლიტიკის ციკლი 1. იწყება მუნიციპალიტეტში არსებული სიტუაციის ანალიზით - პრობლემების იდენტიფიცირებით; 2. გრძელდება ამ სიტუაციის საპასუხოდ პრობლემების გადაჭრის გზების განსაზღვრით და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის შემუშავებით (რომლის ბიუჯეტიც კარგად დათვლილია); და 3. მთავრდება მათი შესრულების შეფასებით, რაც, თავის მხრივ, პოლიტიკის ახალი ციკლის დაწყების, ანუ განვითარების დოკუმენტის განახლების საფუძველია. იყოს ქვემოთ მოცემული სტანდარტების შესაბამისად.

წინამდებარე თავში ეტაპობრივად, შესაბამისი მაგალითებით მოცემულია მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის შექმნის ეტაპები და მათი შემუშავების მეთოდები

ცხრილი 2

ახალგაზრდობის ადგილობრივი სტრატეგიები, რომლებიც უნდა შემუშავდეს მუნიციპალიტეტების მიერ სასურველია ფარავდეს 3-5 წლიან, ხოლო სამოქმედო გეგმები კი 1-2 წლიან პერიოდს. სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა განსაზღვრავს იმ მიზნებს, ამოცანებს, მიმართულებებს და აქტივობებს ახალგაზრდებისთვის და ახალგაზრდებთან ერთად, რომლებსაც მუნიციპალიტეტი გეგმავს რომ განახორციელებს ამ სფეროში არსებული საჭიროებების, ინტერესების და გამოწვევების საპასუხოდ ადგილობრივ დონეზე.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესში მუნიციპალიტეტი გადის შემდეგი ეტაპებს:

- პოლიტიკის შექმნასა და კოორდინაციაზე პასუხისმგებელი სამუშაო ჯგუფის ფორმირება.
- აღნიშნული სფეროს სიტუაციის ანალიზი.
- ლოგიკური ჩარჩოს ფორმირება.
- სამოქმედო გეგმის შემუშავება და ბიუჯეტირება.
- საჯარო კონსულტაციები - ახალგაზრდების მონაწილეობა ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნის პროცესში.

პოლიტიკის შექმნის და დამტკიცების შემდგომი 2 მნიშვნელოვანი პროცესია:

- ახალგაზრდობის პოლიტიკის მონიტორინგი და შეფასება (მათ შორის ხარისხის შეფასება).

I ეტაპი - მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნასა და კოორდინაციაზე პასუხისმგებელი სამუშაო ჯგუფის ფორმირება

ამ თავში წარმოდგენილია მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის განვითარების მოსამზადებელი ეტაპის - დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირებისა და პარტნიორობის დამყარების პროცესის დეტალური აღწერა.

მიუხედავად იმისა, რომ მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტი წარმოადგენს ადგილობრივი თვითმმართველობის გეგმას ახალგაზრდებთან დაკავშირებით იგი არ შეიძლება დაიწეროს დახურულ კარს მიღმა შესაბამისი სამსახურის თანამშრომლების ან თუნდაც გარედან მოწვეული კვალიფიციური ექსპერტების მიერ. აღნიშნული პოლიტიკა უნდა შეიქმნას ფართო მსჯელობისა და კონსენსუსის შედეგად, განხილვაში კი ჩართული უნდა იყოს ყველა ის მხარე, რომელიც პროფესიულად და კომპეტენციურად დაკავშირებულია ახალგაზრდული სფეროს პოლიტიკასთან. ინკლუზიური პროცესის შედეგად მიღებული პოლიტიკის შედეგად, პასუხისმგებელი მუნიციპალიტეტი მეტად ანგარიშვალდებულია მონიტორინგისა და შეფასების ეტაპებზე ყველა ჩართულ მხარესთან, რომლებსაც ასევე მეტი ბერკეტები გააჩნიათ აწარმოონ პოლიტიკის განხორციელების მონიტორინგი.

ამასთან, ახალგაზრდობის პოლიტიკის გატარება საკმაოდ დიდ რესურსს მოითხოვს როგორც ფინანსური და მატერიალური, ისე ადამიანური თვალსაზრისით. მუნიციპალიტეტებს სჭირდებათ დონორი ორგანიზაციების, ფონდებისა თუ ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების მხარდაჭერა, რიგითი ახალგაზრდების აქტიური ჩართულობა, ამისათვის კი საჭიროა, ყველა ეს სუბიექტი დაგვეგმოს ეტაპიდანვე აქტიურად მონაწილეობდეს პროცესში და მკაფიოდ ხედავდეს საკუთარ ადგილს, როლსა და წვლილს საერთო საქმეში.

რა დადებითი მხარეები აქვს სამოქალაქო სექტორისა და ახალგაზრდობის ორგანიზებული ჯგუფებისა თუ ახალგაზრდა ინდივიდების პროცესში ჩართვას?

- ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის წონა და ქმედუნარიანობა იმატებს იმის ხარჯზე, რომ მის უკან დგას არა მხოლოდ ახალგაზრდული სამსახურის სპეციალისტთა ჯგუფი, არამედ ადგილობრივი ახალგაზრდული არასამთავრობო სექტორი, რიგითი ახალგაზრდები და მთლიანად ადგილობრივი საზოგადოება;
- ერთის მხრივ, იზრდება დონორი ორგანიზაციებისა და ფონდების მხარდაჭერის შესაძლებლობები, რადგანაც ადგილობრივ თვითმმართველობას აქვს მკაფიო პოლიტიკა, რომელიც ეყრდნობა მტკიცებულებებს, ეს კი ფონდებისათვის დაფინანსების გაცემის მნიშვნელოვანი წინაპირობაა; ხოლო მეორეს მხრივ, ადგილობრივ დონეზე უკვე არსებული რესურსები წარიმართება საერთო შეჭერებული მიმართულებებით და შედეგების მიღწევაც გაერთიანებული ძალებით უფრო ადვილად ხდება;
- იმ შემთხვევაში, თუ ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტი ასახავს ყველა მხარისა და მოთამაშის (როგორც სამთავრობო, ასევე არასამთავრობო) ხედვას და მის მიმართ მიკუთვნების განცდა ყველას თანაბარი აქვს, დოკუმენტს შეუძლია გავლენა მოახდინოს არასამთავრობო და დონორი ორგანიზაციების შიდა პოლიტიკის ტრენდებზეც, რაც გამოიხატება არასამთავრობო სექტორის მიერ საკუთარი დღის წესრიგის დაგეგმვაში

პოლიტიკის დოკუმენტის პრიორიტეტების გათვალისწინებით;

- როდესაც ახალგაზრდებს აქვთ რეალური განცდა, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობა მათი ინტერესების გათვალისწინებით მოქმედებს და მათ აქვთ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ნამდვილი მონაწილეობის შესაძლებლობა, მათი ინტერესი, მოტივაცია და, შესაბამისად, აქტიური მხარდაჭერაც დროსთან ერთად ბუნებრივად იზრდება. ისინი მოხალისეებად ერთვებიან აქტივობებში, თავად ავითარებენ ინიციატივებს და მათი სოციალური პასუხისმგებლობაც თანდათანობით უახლოვდება სასურველ ნიშნულს.

ამრიგად, დაინტერესებულ მხარეებთან პარტნიორობის დამყარება, როგორც ახალგაზრდობის პოლიტიკის შემუშავების პროცესის საწყისი ეტაპი, უმნიშვნელოვანესია და სწორედ იგი ქმნის შემდგომი ეტაპების წარმატების მყარ საფუძველს.

პოლიტიკის შექმნის გადაწყვეტილების მიღების შემდგომ, პირველი ეტაპი არის დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება და პოლიტიკის შექმნის მიზნებისთვის შესაბამისი ჯგუფის შექმნა. ადგილობრივ დონეზე, შესაძლოა, არსებობს დაინტერესებულ მხარეთა დიდი ჯგუფი მრავალფეროვანი ხედვებით და ინტერესებით. ესენი შეიძლება იყვნენ ინდივიდუალური პირები, ჯგუფები, თემი ან ინსტიტუცია, რომლებიც კონკრეტული რესურსით, პროცესით, მომსახურებით ან ჩარევითა არიან დაინტერესებულნი, რადგან მასზე სხვების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები პირდაპირ ან არაპირდაპირ ზემოქმედებას ახდენენ.

დაინტერესებული მხარეები შეიძლება იყვნენ:

- რეგიონული ხელისუფლების ორგანოები;
- მერიის/გამგეობისა და საკრებულოების წარმომადგენლები;
- მოქალაქეები;
- სათემო ორგანიზაციები;
- ახალგაზრდული ორგანიზაციები;
- პოლიტიკური სუბიექტები და ყველა შესაბამისი დონის ლობისტები;
- პროფესიული ასოციაციები;
- საზოგადოებრივი გაერთიანებები;
- არასამთავრობო ორგანიზაციები, სამეცნიერო წრეები;
- მკვლევარები;
- საგანმანათლებლო ორგანიზაციები;
- კერძო სექტორი და სავაჭრო პალატა.

ამ ჩამონათვალის დახმარებით საწყის ეტაპზე უნდა მოხდეს ადგილობრივ დონეზე არსებული კონკრეტული ინსტიტუციების, პირებისა თუ პირთა ჯგუფების დასახელება და წერილობით დაფიქსირება, რათა შემდეგ უფრო ადვილად წარმოვიდგინოთ მათთან კომუნიკაციისა და პარტნიორული ურთიერთობების დამყარების სტრატეგია.

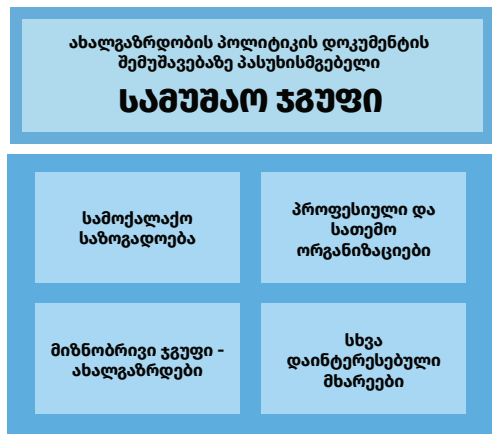
საყურადღებოა იმ მხარეების გამოვლენა ადგილობრივი თვითმმართველობის (მერიის, საკრებულოს) შიგნით, რომელთაც ახალგაზრდობის საკითხები პირდაპირ არ ეხებათ, თუმცა აბარიათ ის მიმართულებები (ჯანდაცვა, სოციალური დაცვა, ინფრასტრუქტურა, ფინანსები და სხვ.), რომლებიც მათ შორის ახალგაზრდებსაც ეხებათ და, შესაძლოა, ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტში პრიორიტეტის სახითაც კი გამოიკვეთოს. ამ საკითხთა კურატორ პირებთან მჭიდრო თანამშრომლობა თავიდანვე აუცილებელია.

ამრიგად, დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირების ეტაპზე პირველ რიგში ხდება კონკრეტული უწყებების, პირებისა თუ პირთა ჯგუფების იდენტიფიცი-

რება, რომელთაც თავიანთი როლითა თუ საქმიანობით შეუძლიათ პროცესზე როგორც დადებითი გავლენის მოხდენა.

ამას გარდა, მერიის გარდა, უპრიაანია პოლიტიკის დოკუმენტის განვითარებაში ჩაერთოს მუნიციპალიტეტის საკრებულოც, შესაბამისი ფრაქციებით - როგორც უმრავლესობიდან, ისე ოპოზიციური პარტიებიდან. ასევე შესაძლებელია, პარტნიორებად მოიაზრებოდნენ მერიის არასამეწარმეო არაკომერციული იურიდიული პირებიც (ბახსოლოანი ნ., მელიქიძე მ., ცაცკირიალავილი თ., 2021).

მას შემდეგ რაც მოხდება საჭირო პირების იდენტიფიცირება და მათგან პროცესში მონაწილეობის შესახებ დადებითი პასუხი უკვე მიღებულია, ყალიბდება პოლიტიკის შექმნის სამუშაო ჯგუფი, მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტის შედგენის პრაქტიკული სახელმძღვანელოს დანართი 1-ის „სამუშაო ჯგუფის დაკომპლექტების წესი, მუშაობის ეტაპები და კალენდარი“-ის თანახმად. ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავებაზე პასუხისმგებელ სამუშაო ჯგუფს ჰყავს კოორდინატორი, რომელიც კოორდინაციას უწევს ჯგუფის მუშაობას, ორგანიზებას უკეთებს სამუშაო შეხვედრებს და არის საკონტაქტო პირი პროცესში ჩართულ დაინტერესებულ მხარეებთან. ჯგუფის კოორდინატორი არის მერის მოადგილე ან მერიის სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი. მისი ინიციატივით, სამუშაო ჯგუფი იკრიბება, სულ მცირე, ორ კვირაში ერთხელ. სამუშაო ჯგუფის კოორდინატორი ამზადებს განსახილველი საკითხების დღის წესრიგს, ჯგუფის წევრებთან განიხილავს პროცესის მიმდინარეობას და მათთან ერთად განსაზღვრავს თითოეული წევრის როლს.

ცხრილი 3

მნიშვნელოვანია, რომ სამუშაო ჯგუფმა ამ ეტაპზე დაგეგმოს ახალგაზრდების ჩართულობის მექანიზმებისა და ფორმატები. (ჩართულობის მექანიზმები და ფორმატები დეტალურად აღწერილია ამავე დოკუმენტის თავში „მონაწილეობის ინსტრუმენტები და მოდელები მუნიციპალურ დონე-ზე“). უმჯობესია ახალგაზრდები აღნიშნული სამუშაო ჯგუფის ან სხვა და სხვა ფოკუს ჯგუფების მუშაობაში პირველივე ეტაპიდანვე იყვნენ ჩართულები რადგან დასაწყისშივე იყოს უზრუნველყოფილი სრული ინკლუზიურობა, ღიაობა და მიზნობრივი ჯგუფის საჭიროებების მაქსიმალურად გათვალისწინება.

სამუშაო ჯგუფის ფორმირების პროცესში დამატებითი ინფორმაციის საჭიროების შემთხვევაში, შეგიძლიათ იხელმძღვანელოთ ბროშურით - „მონაწილეობრივი ახალგაზრდობის პოლიტიკა ადგილობრივ დონეზე“ დამხმარე რესურსი ხარისხიანი მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განსავითარებლად (V თავი - როლები, საკოორდინაციო ჯგუფი - მისი როლი და როლების განაწილება). აღნიშნულ თავში დეტალურად არის ახსნილი რას წარმოადგენს საკოორდინაციო მექანიზმი და რა როლები აქვთ მექანიზმის შემადგენელ სუბიექტებს, ასევე დეტალურად არის აღწერილი თუ როგორ უნდა აწარმოოთ პროცესის ფასილიტაცია და კოორდინაცია).

II ეტაპი - სიტუაციის ანალიზის ჩატარება

სამუშაო ჯგუფის დაკომპლექტების შემდეგ, იწყება აქტიური სამუშაო პროცესი, რომლის სანყისი ნაბიჯი არის ახალგაზრდული სფეროს პრობლემების პირველადი ანალიზის ჩატარება, რასაც სიტუაციის ანალიზი ეწოდება. პრობლემების შედმინევით გააზრების გარეშე შესაძლოა, ახალგაზრდული ისევე როგორც წებისმიერი სხვა პოლიტიკის ძალისხმევა არასწორი მიმართულებით წარიმართოს და მოსალოდნელი შედეგები ვერ მივიღოთ. სიტუაციის ანალიზისთვის შესაძლებელია ჩატარდეს ახალგაზრდული სფეროს სრულყოფილი საბაზისო კვლევა ადგილობრივ დონეზე, ან შეფასდეს ახალგაზრდობის პოლიტიკის წინა დოკუმენტის განხორციელება. აღნიშნულისთვის შესაძლოა გამოყენებულ იქნას რაოდენობრივი ან თვისებრივი კვლევის მეთოდები, ინდივიდუალური, სიღრმისეული ინტერვიუები და ფოკუს ჯგუფების შეხვედრები დაინტერესებულ მხარეებთან, და/ან სამაგიდო კვლევის განხორციელება. კვლევის ან შეფასების შედეგად გამოვლენილი ახალგაზრდული სფეროს ძირითადი მიგნებები, პრობლემები და მათი გამომწვევი ფაქტორები ადგილობრივ დონეზე (მუნიციპალიტეტში), რომელიც გამყარებული უნდა იყოს შესაბამისი მონაცემებით. პრობლემების გამომწვევი ფაქტორების მტკიცებულებების სახით არსებობა მათი ვალიდურობა აუცილებელი პირობაა სიტუაციური ანალიზის ჩატარების დროს.

სიტუაციის ანალიზისას დროს მუნიციპალიტეტმა/სამუშაო ჯგუფმა უნდა გასცეს პასუხი შემდეგ კითხვებს:

- რა სახის პრობლემასთან გვაქვს საქმე?
- როგორია პრობლემის მასშტაბი (ზომა) და როგორია მისი გავრცელება (მუნიციპალური, რეგიონული, ა.შ)?
- რა ფაქტორები შეიძლება იწვევდეს აღნიშნულ პრობლემას?
- ვისზე და რაზე ახდენს პრობლემა გავლენას?
- ვის გააჩნია უნარი და შესაძლებლობა ყველაზე ეფექტურად მართოს ან გადაჭრას პრობლემა?
- რამდენი ხანია, რაც პრობლემა არსებობს? როგორია მისი ისტორიული მაჩვენებლები? უარესდება, ერთ დონეზე ნარჩუნდება, თუ უმჯობესდება?
- როგორ შეიცვლება პრობლემა მომავალში? გაიზრდება, შემცირდება თუ იგივე დარჩება?

მხოლოდ კარგად ჩატარებული სიტუაციის ანალიზის შედეგად შეიძლება გამოიკვეთოს ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარების მიზნები, ამოცანები, ინდიკატორები და მონაცემთა წყაროები.

პოლიტიკის შექმნის პროცესში, სიტუაციის ანალიზის ეტაპზე ყველაზე მეტად რეკომენდირებულია პრობლემის ხის აგება, რაც ყველაზე მეტ საშუალებას აძლევს პროცესში ჩართულ პირებს უფრო კარგად მოახდინონ ფოკუსირება პრობლემის სანყისებზე - გამოვწვევ ფაქტორებზე და განსაზღვრონ სწორედ ამ ფაქტორების აღმოსაფხვრელი მიზნები და ამოცანები, რომელიც კონკრეტული შედეგების მომტანი იქნება.

აღნიშნულ პროცესში მნიშვნელოვანია ახალგაზრდობის სფეროსთან მჭიდროდ დაკავშირებული აქტორების მონაწილეობა, რომლებიც კომპეტენტურები არიან მსჯელობის შედეგად გამოკვეთონ სფეროს პრობლემები, მათი გამომწვევი ფაქტორები და გადაჭრის გზები.

როგორ გავაკეთოთ პრობლემების ხის ანალიზი?

მსგავსი ანალიზის წარმოება ყველაზე საუკეთესოდ განხორციელდება

პატარა სამუშაო ჯგუფის პირობებში, რომლებშიც მონაწილეობას მიიღებენ სფეროს წარმომადგენლები მუნიციპალიტეტის, ახალგაზრდული და არასამთავრობო ორგანიზაციების, კერძო სექტორისა და თავად ახალგაზრდების ჩართულობით.

პირველ რიგში უნდა გაკეთდეს პრობლემებისა ჩამონათვალი, ხოლო მეორე ეტაპზე კი მათი გამოშვები ფაქტორების იდენტიფიცირება. პრობლემების დალაგებულ უნდა მოხდეს იერარქიულად. სანყის ეტაპზე პროცესი საკმაოდ ზოგად და ურთიერთგადაკვეთილ პრობლემებს იძლევა, თუმცა მათი დალაგება იერარქიულად ხის სტრუქტურაში ყველაფერს თავის ადგილზე ალაგებს. ასევე ხაზი უნდა გაესვას შედეგებსაც, თუ რა უარყოფით შედეგებამდე მივყავართ ამა თუ იმ პრობლემას, რომელიც მტკიცებულებებით უნდა იყოს გამყარებული.

პრობლემების ხის ჩარჩოსთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანი დისკუსია, ჩართული უნდა იყოს ყველა მონაწილე მხარე და მათ უნდა მიეცეთ საშუალება გამოთქვან მათი არგუმენტირებული პოზიციები. დისკუსიის დროს მნიშვნელოვანია შემდეგი კითხვების დასმა:

- ასახავს თუ არა იდენტიფიცირებული პრობლემები რეალობას?
- აღნიშნული პრობლემების მოუგვარებლობით დგება თუ არა უფრო დიდი საფრთხე და ღრმადდება თუ არა პრობლემის სანყის მდგომარეობა?
- რა არის პრობლემების კვალდაკვალ დამდგარი შედეგები? ყველაზე მეტად რომელს გამოვყოფდით?
- რომელია ყველაზე მარტივი/რთული პრობლემების გამონვევი ფაქტორები? რა გადანყვეტები არსებობს?

პრობლემის ხე მჭიდროდაა დაკავშირებული „ამოცანის ხის“ მეთოდთან, სადაც პრობლემის ხეში გამოკვეთილი საკითხები პოზიტიური ფორმულირებით არის წარმოდგენილი, რაც შემდეგ შესაძლებელს ხდის მარტივად გამოიკვეთოს პოლიტიკის მიზნები ამოცანები და მისი ლოგიკური ჩარჩო.

მნიშვნელოვანია რომ სიტუაციის ანალიზის ეტაპი, ისევე როგორც ყველა სხვა ეტაპი ეფუძნებოდეს ადამიანის უფლებათა მიდგომას (HRBA) და ადამიანის უფლებათა დაცვის სტანდარტებს, რაც ითვალისწინებს ახალგაზრდობის პოლიტიკის დაგეგმვისა და წარმოების ფარგლებში ყველა სახის დისკრიმინაციის დაშვების გამორიცხვას და მოწყვლადი, მარგინალიზებული ჯგუფების მხარდაჭერას, რომლებსაც უამრავი ბარიერი აქვთ მათი უფლებების განხორციელების გზაზე.

სიტუაციური ანალიზის დროს უნდა დავსვათ კითხვა, თუ რომელი უფლების ეფექტურ რეალიზებას ზღუდავს ესა თუ ის პრობლემა? არის თუ არა სახეზე დისკრიმინაციის ნიშნები? და თუ კი, როგორი სახის?

მაგალითები დისკრიმინაციის სახეობების მიხედვით:

- **პირდაპირი დისკრიმინაცია** - „მუნიციპალიტეტის მიერ დაფინანსებულ პროგრამებში, მონაწილეობის უფლება არ აქვს სხვა ეთნიკური მოსახლეობის წარმომადგენელს“ ან „ეტლთი მოსარგებლე ახალგაზრდებისთვის შესაბამისი ინფრასტრუქტურა არ არის გათვალისწინებული მუნიციპალიტეტის მიერ ორანიზებულ ღონისძიებებზე“;

- **ირიბი დისკრიმინაცია** - „მუნიციპალურ ღონისძიებებში მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ მხოლოდ მათ ვინც კონკრეტული მუნიციპალიტეტის მკვიდრია, რაც სხვა ახალგაზრდებს უზღუდავს მონაწილეობის შესაძლებლობას ადგილზე“;
- **სტრუქტურული დისკრიმინაცია** - „მუნიციპალიტეტში არსებული ძალოვანი სტრუქტურების მხრიდან ახალგაზრდა ქალების მიერ ძალადობის ფაქტებზე დაბალი რეაგირება“.

ამ ტიპის ბარიერები შესაძლოა მრავლად გამოიკვეთოს თუკი სიტუაციის ანალიზის დროს მიზნობრივი ჯგუფების პრობლემებს უფლებრივ ჭრილში განვიხილავთ, შესაბამისად მსგავსი მაგალითები პოლიტიკის დაგეგმვის დროს აუცილებლად უნდა იქნას მხედველობაში მიღებული რათა დისკრიმინაციული პრაქტიკა გამოირიცხოს.

III ეტაპი - ხედვა და ლოგიკური ჩარჩო: მიზნები, ამოცანები და ინდიკატორები

ახალგაზრდობის პოლიტიკის პრობლემებისა და მათი გამომწვევი ფაქტორების გამოვლენის საფუძველზე, იქმნება პოლიტიკის დოკუმენტის ე.წ. სტრატეგიული ჩარჩო, ანუ სტრატეგიული ნაწილი, რომელშიც სამუშაო ჯგუფი განხილვებისა და პრობლემის ხის ანალიზზე დაფუძნებით უნდა გაიწეროს პოლიტიკის ახალი **ხედვა, მიზნები, ამოცანები და ამოცანის შედეგების ინდიკატორები**. პოლიტიკის დოკუმენტის ეს ნაწილი ყველაზე მნიშვნელოვანია, რადგან სწორედ ამ ნაწილში იწერება პრობლემების გადაწყვეტის ახალი ხედვა და კონკრეტული ნიშნულები თუ სად გვინდა რომ მივიღეთ და რას გვინდა რომ მივაღწიოთ.

რა თანმიმდევრობით იწერება პოლიტიკის სტრატეგიული ნაწილი?

მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის სტრატეგიული ნაწილი იწყება ადგილობრივი ხელისუფლების **ხედვის** ჩამოყალიბებით. ხედვა არის მუნიციპალიტეტის მომავლის წარმოსახვითი სურათი, რომელსაც ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ერთად იზიარებენ ადგილობრივი მოსახლეობა და დაინტერესებული მხარეები, ხოლო მის განხორციელებაში ჩართულნი არიან არასამთავრობო ორგანიზაციები, კერძო სექტორი, ცენტრალური უწყებები და საერთაშორისო პარტნიორები.

სტრატეგიული ხედვა

მოკლე, ზოგადი და მარტივად ჩამოყალიბებული განაცხადი, რომელიც აყალიბებს იმ სასურველ შედეგს, რაც უნდა დადგეს პოლიტიკის განხორციელების შემდეგ. განაცხადი უნდა იყოს მხოლოდ ერთი, ორი ან მაქსიმუმ სამი წინადადება.

მაგალითი: „ადგილობრივი თვითმმართველობა ახალგაზრდებისთვის ქმნის მათი, როგორც დამოუკიდებელი ინდივიდების და სამოგადოების სრულფასოვანი წევრების განვითარების მხარდამჭერ გარემოს, სადაც უზრუნველყოფილია ახალგაზრდების, როგორც ინდივიდების და ადამიანური კაპიტალის მთავარი განახლებადი წყაროს პოტენციალის სრულად რეალიზება, მრავალმხრივი განვითარება, სოციალურ-ეკონომიკური კეთილდღეობა და სამოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში სრულფასოვანი მონაწილეობა.“

ხედვის ჩამოყალიბების შემდეგ, სტრატეგიულ ნაწილში ხდება მიზნებისა და ამოცანების განვარა. სიტუაციის ანალიზის საფუძველზე გამოვლენილი პრობლემების ნაწილი შესაძლოა არ შედიოდეს მუნიციპალიტეტის უფლებამოსილებაში, ნაწილი კი საჭიროებდეს დიდ ფინანსურ რესურსს, რისი მოძიებაც მუნიციპალიტეტის არსებული თუ საპროგნოზო ბიუჯეტის პირობებში მოსალოდნელი არ არის.

მიზანი

შედარებით ზოგადი ტიპის განაცხადი, რომელიც ასახავს ხელისუფლების გრძელვადიან (3 და მეტი წელი) ხედვას სექტორში იდენტიფიცირებული კონკრეტული პრობლემის გადაჭრის შედეგად სასურველი შედეგის შესახებ.

მაგალითი: „სამოგადოებრივ ცხოვრებაში ახალგაზრდების გაძლიერებული ჩართულობის, თანაბრად მონაწილეობის, და აქტიური მოქალაქეობის ხელშეწყობა“.

მაგალითი: „მუნიციპალურ დონეზე ახალგაზრდული საქმიანობის და არაფორმალური განათლების მეშვეობით ახალგაზრდების განვითარებისა და მათი პოტენციალის რეალიზების ხელშეწყობა.“

მაგალითი: „ახალგაზრდების ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის გაძლიერება.“

მიზნებისა და ამოცანების განსაზღვრის პროცესი წარმართება სამი კრიტერიუმით: (1) ექვევა თუ არა საკითხი მუნიციპალიტეტის უფლებამოსილებაში; (2) რამდენად მნიშვნელოვანია ამ პრობლემის მოგვარება ახალგაზრდობის პოლიტიკის გან-ვითარებისთვის; და (3) შესაძლებელია თუ არა ფინანსური, ადამიანური და ტექ-ნიკური რესურსების გამოყოფა მის მოსაგვარებლად. პრობლემათა ის ნაწილი, რომელიც არ შედის მუნიციპალიტეტის უფლებამოსილების ფარგლებში, აისახება დოკუმენტის სიტუაციური ანალიზის ნაწილში, რათა არ დარჩეს ყურადღების მიღმა და მუნიციპალიტეტმა შუამდგომლობა გაუწიოს ხელისუფლების სხვა რგოლებსა და დაინტერესებულ მხარეებთან.

მიზნები განსაზღვრავს მუნიციპალიტეტის მიერ მისაღწევ სამოგადოებრივ სიკეთებს, მისი საქმიანობის მასშტაბებსა და სფეროებს. მიზანი მოიცავს ფართო, მაგრამ კარგად განსაზღვრულ მიმართულებას სექტორ(ებ)ში და არის მუნიციპალიტეტის განვითარების ზოგადი ხედვის მიღწევის საშუალება.

ამოცანა

კონკრეტული განაცხადი სექტორის კონკრეტულ სფეროს გაუმჯობესების შესახებ, რომელიც წარმოადგენს აქტივობების შემაჯამებელ განაცხადს და მიზნის მიღწევის საშუალებას.

მაგალითი: „მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდული მუშაკის პროფესიის დანერგვის, გავრცელების და განვითარების ხელშეწყობა“

მაგალითი: „მუნიციპალიტეტის მასშტაბით ხარისხიანი ჰობი-განათლების განვითარება და ხელმისაწვდომობის გაზრდა“

მაგალითი: „მუნიციპალიტეტის დონეზე ბავშვთა/ადრეული ქორწინებებისა და მოზარდთა ორსულობის შემცირება“

ამოცანა არის განცხადება მიზნის მიღწევის უფრო კონკრეტულ, შუალედურ მდგომარეობაზე.

ხედვის, მიზნებისა და ამოცანების გარდა, მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტი მოიცავს აქტივობებსაც - მუნიციპალიტეტის ორგანოების მიერ განსახორციელებელ კონკრეტულ ღონისძიებათა ერთობლიობას, პროგრამებსა და პროექტებს. თუმცა, აქტივობები აისახება სამოქმედო გეგმაში და არა დოკუმენტის სტრატეგიულ ნაწილში.

ინდიკატორი არის საშუალება, რომლითაც იზომება მიზნების, ამოცანებისა და აქტივობების მიღწევა ან შესრულება. მათი გამოყენებით იზომება:

- რამდენად წარმატებით დადგა მიზნებსა და ამოცანებში დასახული სასურველი შედეგი, ან არის თუ არა პროგრესი მათი მიღწევის გზაზე
- რამდენად წარმატებით აღმოიფხვრა სიტუაციის ანალიზში წარმოდგენილი პრობლემები და მათი გამომწვევი ფაქტორები, ან არის თუ არა პროგრესი მათი მოგვარების მხრივ.

შედეგის ინდიკატორი

ამოცანების მიღწევით დამდგარი კონკრეტული, გაზომვადი საშუალოვადიანი შედეგები.

მაგალითი: „მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდული მუშაკების რაოდენობა.“

მაგალითი: „მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების დასაქმებისა და უმუშევრობის მაჩვენებელი“

მაგალითი: „მუნიციპალიტეტის დონეზე ბავშვთა/ადრეული ქორწინებებისა და მოზარდთა ორსულობის მაჩვენებელი“

ინდიკატორებით ფასდება კონკრეტულ სექტორსა და სფეროში მიღწეული პროგრესი, ასევე, პასუხისმგებელი უწყების ეფექტურობა, ეფექტიანობა, ეკონომიურობა და თანასწორობა კონკრეტული შედეგების მიღწევის მიმართულებით.

ინდიკატორები უნდა იყოს:

- **კონკრეტული** - ინდიკატორი უნდა იყოს ვიწრო, კონკრეტული და ნათელი;
  - კარგი მაგალითი - ახალგაზრდების დასაქმების მაჩვენებელი 2020 წელთან შედარებით მუნიციპალიტეტში გაზრდილია 2%-ით;
  - ცუდი მაგალითი - ახალგაზრდების დასაქმება გაუმჯობესებულია.
- **გამომჟღავნებელი** - ინდიკატორი უნდა იყოს მიღწევადი და რეალისტური, და არა ზედმეტად ამბიციური ან მოუძალადეული.
  - კარგი მაგალითი - მუნიციპალური ახალგაზრდობის პროგრამების სახელმწიფო ბიუჯეტი მომდევნო 2 წლის მანძილზე უნდა გაიზარდოს მინიმუმ ორჯერ;
  - ცუდი მაგალითი - ადგილობრივი თვითმმართველობის სახელმწიფო ბიუჯეტის 90% გამოყოფილი იქნება ახალგაზრდული ადგილობრივი პროგრამებისთვის.
- **შესაბამისი** - ინდიკატორი უნდა ზომავდეს პირდაპირ/უშუალოდ ცვლილებას და მის მნიშვნელოვან მახასიათებლებს;
  - კარგი მაგალითი - „ამოცანა - მუნიციპალურ დონეზე ახალგაზრდებისთვის დაინერგება ჯანმრთელობის დამღვევის სახელმწიფო პროგრამა“.
  - „ამოცანის ინდიკატორი - 2022 წლისთვის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მცხოვრები ახალგაზრდების 70% დამღვეულია სახელმწიფო ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამით“;
  - ცუდი მაგალითი - „ამოცანა - მუნიციპალურ დონეზე ახალგაზრდებისთვის დაინერგება ჯანმრთელობის დამღვევის სახელმწიფო პროგრამა“.
  - „ამოცანის ინდიკატორი - მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდების ჯანდაცვასთან დაკავშირებული ხარჯების შესახებ 100 წერილობითი მოთხოვნა რეაგირებისთვის გადაგზავნილია ცენტრალურ დონეზე“.
- **დროში განერილი** - ინდიკატორი უნდა იყოს დროში განერილი, იმგვარად, რომ ჩანდეს მისი მიღწევის დრო. ამ უკანასკნელს უზრუნველყოფს ლოგიკურ ჩარჩოში (მე-4 დანართი) წლებისა და მაჩვენებლების მითითების შესაძლებლობა სანყისი, შუალედური და საბოლოო სამიზნე ინდიკატორებისთვის.
  - კარგი მაგალითი: „მუცინიპალიტეტში უმაღლესი განათლების მქონე ახალგაზრდების რაოდენობის ზრდა: 2018- 55%-ით; 2020-64%; 2022 - 68%“.
  - ცუდი მაგალითი - „მუნიციპალიტეტში გაზრდილია უმაღლესი განათლების მქონე ახალგაზრდების რაოდენობა“.

ინდიკატორები შეიძლება იყოს რაოდენობრივი (დათვლადი - მაგ. სტატისტიკური მაჩვენებლები) და ხარისხობრივი (ფაქტობრივი ინფორმაცია - კანონმდებლობის ძალაში შესვლა). ინდიკატორს უნდა მიეითთოს საბაზისო, შუალედური და სამიზნე მაჩვენებლები (მაგ. NEET ინდიკატორი: საბაზისო - 2020 წელი - 32%; შუალედური - 2025 წელი - 25%; სამიზნე - 2030 წელი - 20%), რაც მეტად რეალისტურს ხდის დასახული ამოცანებისა და მიზნების მიმართულებას და რაც მონიტორინგისა და შეფასების პროცესში იძლევა ძალიან ხელშეწყობს ინფორმაციას - თუ რამდენად იქნა მიღწეული დაგეგმილი ამოცანები/მიზნები.

ხედვას, მიზნებს, ამოცანებსა და ინდიკატორებს შორის უნდა არსებობდეს ნათელი კავშირი და ლოგიკური ჯაჭვი. შესაბამისად ამ ყოველივეს ერთად თავმოყრისა და ამ ჯაჭვის აწყობის მიზნით იგება ლოგიკური ჩარჩო. რეკომენდირებულია, რომ პოლიტიკის დოკუმენტის სტრატეგიული ნაწილის სტრუქტურასა და ტექსტზე მუშაობა დაიწყოს სწორედ ლოგიკური ჩარჩოს შემუშავ-

ვების და მისი სამუშაო ჯგუფში ფარგლებში შეთანხმების შემდეგ. ლოგიკური ჩარჩო უნდა აეწყოს ქვემოთ წარმოდგენილი ფორმატით:

ლოგიკური ჩარჩოს ფორმატი:					
ხედვა:	1.				
მიზანი 1:	2.				
გავლენის ინდიკატორი 1.1:	3.	საბაზისო:	სამიზნე:	დადასტურების წყარო:	
		შუალედური:	საბოლოო:		
		ნელი:	4.	6.	8.
		მაჩვენებელი:	5.	7.	9.
ამოცანა 1.1:	11.				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.1:	12.	საბაზისო:	სამიზნე:	დადასტურების წყარო:	
		შუალედური:	საბოლოო:		
		ნელი:	13.	15.	17.
		მაჩვენებელი:	14.	16.	18.
რისკი:	20.				

ინსტრუქცია:

ცხრილი 5

- 1. **ხედვა** - მიეთითოს დოკუმენტით გათვალისწინებული ხედვა.
- 2. **მიზანი** - მიეთითოს დოკუმენტში განსაზღვრული მიზანი, სრული ფორ-მულირებით.
- 3. **გავლენის ინდიკატორი** - მიეთითოს პირველი მიზნის გავლენის ინ-დიკატორი, რომელიც გაზომავს მიზნის მიღწევას. შესაძლებელია, წარ-მოდგენილი იყოს რამდენიმე ასეთი ინდიკატორი, თუმცა არაუმეტეს სამისა.
- 4. **გავლენის ინდიკატორის საბაზისო წელი** - მიეთითოს დოკუმენტის დამტკიცების ან მისი წინა წელი (დამოკიდებულია მონაცემთა შეგროვების პერიოდზე). მაგალითად, 2021-2024 წლების განმავლობაში მოქმედი ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის გავლენის ინდიკატორის საბაზისო წლად უნდა მიეთითოს 2021 (ან 2020) წელი.
- 5. **გავლენის ინდიკატორის საბაზისო მაჩვენებელი** - მიეთითოს გავლენის ინდიკატორის მაჩვენებელი მე-4 უჯრაში განსაზღვრული საბაზისო წლისათვის.
- 6. **გავლენის ინდიკატორის შუალედური წელი** - მიეთითოს ის წელი, როდესაც გავლენის შუალედური სამიზნე მაჩვენებელი შეფასდება. შუალედური შეფასებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს სამოქმედო გეგმის შესაბამისად განხორციელებული აქტივობებით დამდგარი შედეგები. 2021-2024 წლის გეგმისთვის შუალედური შეფასება ჩატარდება 2022 წლის ბოლოს.
- 7. **გავლენის ინდიკატორის შუალედური სამიზნე მაჩვენებელი** - მიეთითოს დასახული მიზნის მიღწევისთვის გავლენის ინდიკატორის შუალედური სამიზნე მაჩვენებელი მე-6 უჯრაში განსაზღვრული წლ(ებ)ისთვის.
- 8. **გავლენის ინდიკატორის საბოლოო წელი** - მიეთითოს დოკუმენტის მოქმედების დასრულების საბოლოო წელი. მაგალითად, 2021-2024

წლებში მოქმედი დოკუმენტის გავლენის ინდიკატორის საბოლოო წლად უნდა მიეთითოს 2024 წელი.

9. **გავლენის ინდიკატორის საბოლოო სამიზნე მაჩვენებელი** - მიეთითოს გავლენის ინდიკატორის მაჩვენებელი მე-8 უჯრაში განსაზღვრული საბოლოო წლისთვის.
10. **გავლენის ინდიკატორის დადასტურების წყარო** - მიეთითოს, სულ მცირე, ერთი წყარო, რომლითაც დადასტურდება გავლენის ინდიკატორით გათვალისწინებული ინფორმაცია და პროგრესის ამსახველი მონაცემები მაჩვენებლებთან მიმართებით.
11. **ამოცანა** - მიეთითოს მე-2 უჯრაში განსაზღვრული მიზნის მისაღწევად ჩამოყალიბებული ამოცანა, სრული ფორმულირებით.
12. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორი** - მიეთითოს მე-11 უჯრაში ჩამოყალიბებული ამოცანის შედეგის ინდიკატორი, რომელიც გაზომავს მის მიღწევას. შესაძლებელია, წარმოდგენილი იყოს რამდენიმე ასეთი ინდიკატორი, თუმცა არაუმეტეს სამისა.
13. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორის საბაზისო წელი** - მიეთითოს დოკუმენტის დამტკიცების ან მისი წინა წელი (დამოკიდებულია მონაცემთა შეგროვების პერიოდზე). მაგალითად, 2021-2024 წლების განმავლობაში მოქმედი დოკუმენტის ამოცანის შედეგის ინდიკატორის საბაზისო წლად უნდა მიეთითოს 2021 (ან 2020) წელი.
14. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორის საბაზისო მაჩვენებელი** - მიეთითოს ამოცანის შედეგის ინდიკატორის მაჩვენებელი მე-13 უჯრაში განსაზღვრული საბაზისო წლისთვის.
15. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორის შუალედური წელი** - სურვილის შემთხვევაში, მიეთითოს ის წელი, როდესაც ამოცანის შედეგის შუალედური სამიზნე მაჩვენებელი შეფასდება. შუალედური შეფასებისას გათვალისწინებული უნდა იყოს სამოქმედო გეგმის შესაბამისად განხორციელებული აქტივობებით დამდგარი შედეგები. 2021-2024 წლის გეგმისთვის შუალედური შეფასება ჩატარდება 2022 წლის ბოლოს.
16. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორის შუალედური სამიზნე მაჩვენებელი** - მიეთითოს ამოცანის შედეგის ინდიკატორის შუალედური სამიზნე მაჩვენებელი მე-15 უჯრაში განსაზღვრული წლ(ებ)ისთვის.
17. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორის საბოლოო წელი** - მიეთითოს დოკუმენტის მოქმედების დასრულების წელი. მაგალითად, 2021-2024 წლებში მოქმედი სტრატეგიის ამოცანის შედეგის ინდიკატორის საბოლოო წლად უნდა მიეთითოს 2024 წელი.
18. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორის საბოლოო სამიზნე მაჩვენებელი** - მიეთითოს ამოცანის შედეგის ინდიკატორის მაჩვენებელი მე-17 უჯრაში მოცემული საბოლოო წლისთვის.
19. **ამოცანის შედეგის ინდიკატორის დადასტურების წყარო** - მიეთითოს, სულ მცირე, ერთი წყარო, რომლითაც დადასტურდება ამოცანის შედეგის ინდიკატორით გათვალისწინებული ინფორმაცია და პროგრესის ამსახველი მონაცემები მაჩვენებლებთან მიმართებით.
20. **რისკი** - განისაზღვროს შესაძლო რისკ(ებ)ი ამოცანის შედეგის ინდიკატორით გათვალისწინებული სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევის პროცესში.

რისკები

ლოგიკური ჩარჩოს შემუშავების პროცესში უნდა მოხდეს იმ რისკ-ფაქტორების იდენტიფიცირება, რამაც შეიძლება ხელი შეუშალოს ამოცანის შედეგის დადგომას და შესაბამისი ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებლის მიღწევას. რისკად შესაძლოა მივიჩნიოთ ნებისმიერ სახის წინაღობა რომელიც შეიძლება გაჩნდეს პოლიტიკის განხორციელების პროცესში და რომელსაც შეიძლება ნეგატიურის გარდა დადებითი ეფექტიც ჰქონდეს.

პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესში და არამხოლოდ, რისკების მართვის ჩარჩო შედგება შემდეგი კომპონენტებისგან:

1. რისკის იდენტიფიცირება
2. რისკის ანალიზი
3. რისკის შეფასება
4. რისკების მითიგაცია, პრევენცია და კონტროლი

რისკების მართვის პროცესი აუცილებელია წარმართოს მაკოორდინირებელმა სამუშაო ჯგუფმა რომელშიც შედის ყველა დაინტერესებული მხარე რადგან რისკების იდენტიფიცირება ფართო სპექტრის ინფორმაციის ანალიზს მოითხოვს.

რისკის იდენტიფიცირება გულისხმობს გარე და შიდა რისკები განსაზღვრას, რომელმაც შეიძლება ხელი შეუშალოს დაგეგმილი ახალგაზრდობის პოლიტიკის მიზნებისა და ამოცანების მიღწევას, ეს შეიძლება იყოს სამართლებრივი, ფინანსური, საზოგადოებრივი, ინფრასტრუქტურული რისკები თუ სხვა.

უნდა შეფასდეს ყველა იდენტიფიცირებული რისკის გავლენა პოლიტიკაზე, შესაბამისად ამ კუთხით უნდა მოხდეს რისკების პრიორიტიზირება - რომელი რისკებია უფრო მნიშვნელოვანი და რომლების იგნორირება შეიძლება პოლიტიკის განხორციელების ფაზაში.

რისკების ანალიზი შესაძლოა გაკეთდეს 2 მეთოდით (შრაგერი 2020):
ხარისხობრივი მეთოდი - მაშინ როდესაც რისკების ანალიზი ხდება მისი ალბათობისა და სიხშირის მიხედვით შემდეგი კრიტერიუმებით:

ალბათობა:

1. რისკის ალბათობა მაღალია (75%-ზე მეტია);
2. რისკის ალბათობა საშუალოა (25%-დან 75%-მდე);
3. რისკის ალბათობა დაბალია (25%-ზე დაბალია).

გავლენა:

1. რისკს აქვს გავლენის მაღალი მაჩვენებელი;
2. რისკს აქვს გავლენის საშუალო მაჩვენებელი;
3. რისკს აქვს გავლენის დაბალი მაჩვენებელი.

რაოდენობრივი მეთოდი - ხარისხობრივი ანალიზის შედეგებზე დაყრდნობით ხდება რისკების პრიორიტიზაცია ტოპ X რისკების სიის მიხედვით.

რისკების საპასუხო ქმედებების დაგეგმვა

თითოეული მთავარი რისკისთვის რომლებიც იდენტიფიცირებულია ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ანალიზის შედეგად უნდა დაიგეგმოს რისკების საპასუხო მიდგომები, როგორიცაა:

- პრევენცია - საფრთხის მინიმიზაცია რისკების გამომწვევი მიზეზის შემცირებით;
- მითიგაცია - რისკების ალბათობის ან გავლენის შემცირება;
- მიღება - არანაირი ქმედება რისკის დასაზღვევად;
- გადატანა - სხვა პასუხისმგებელი მხარის იდენტიფიცირება რისკების სამარ-თავად.

რისკების მონიტორინგი, კონტროლი და მათზე ანგარიშგება უნდა გახორციელდეს პოლიტიკის დაგეგმვის სრული ციკლის განმავლობაში. ყველაზე საყურადღებოა იდენტიფიცირებული ძირითადი რისკების მონიტორინგი, რადგან პოლიტიკის განხორციელებას ზიანი არ მიაღწევს.

რა განსხვავებაა გავლენის ინდიკატორს, ამოცანის შედეგის ინდიკატორისა და აქტივობის ინდიკატორს შორის?

გავლენის (impact) ინდიკატორი

შედარებით ზოგადი ტიპის განაცხადი, რომელიც ასახავს ხელისუფლების გრძელვადიან (3 და მეტი წელი) ხედვას სექტორში იდენტიფიცირებული კონკრეტული პრობლემის გადაჭრის შედეგად სასურველი შედეგის შესახებ.

მაგალითი: იმ ახალგაზრდების წილი, რომლებსაც მიაჩნიათ, რომ ახალგაზრდების ინტერესები გათვალისწინებულია მუნიციპალურ პოლიტიკურ დღის წესრიგში

ამოცანის შედეგის (outcome) ინდიკატორი

უკავშირდება აქტივობების განხორციელების შედეგად მიღებულ ცვლილებას ამოცანის დონეზე.

მაგალითი: იმ ახალგაზრდების წილი, რომლებსაც მიაჩნიათ, რომ მუნიციპალურ დონეზე ახალგაზრდებისთვის გადანაწევრებათა მიღების პროცესი ინკლუზიური და სწრაფი რეაგირების უნარის მქონეა.

აქტივობის შედეგის (output) ინდიკატორი

აქტივობის შედეგის ინდიკატორი პირდაპირ უკავშირდება იმ აქტივობის შინაარსს, რომლის განხორციელებაც არის გათვალისწინებული. იგი გვიჩვენებს აქტივობის მყისიერ შედეგს.

მაგალითი: იმ ახალგაზრდების წილი, რომლებსაც გაიარეს გადანაწევრების მიღების პროცესში მათი ჩართულობის შესახებ სპეციფიკური ტრენინგები.

იმისათვის, რომ ახალგაზრდობის პოლიტიკის განხორციელება წარმატებით შედგეს, საჭიროა შესაბამისი შინაარსობრივი ინდიკატორების შემუშავება, რომლებიც ნაკლებად იქნება ეგრედ წოდებული „სურვილების ჩამონათვალი“, არამედ მეტად ასახავს რეალობას და გაზომავს შედეგებს ახალგაზრდობის პოლიტიკის მიმართულებით. ამისთვის აღნიშნულ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილია ახალგაზრდობის პოლიტიკის სპეციფიკური ინდიკატორები, რომლებიც გამოიყენება საერთაშორისო დონეზე პოლიტიკის საზომად და ახალგაზრდების ცხოვრების ნებისმიერი ასპექტისა თუ კეთილდღეობის შესახებ სურათის შესაქმნელად. აღნიშნული ინდიკატორები ადაპტირებადია მუნიციპალიტეტების დონეზე მათი ინდივიდუალური გამოწვევების კვალდაკვალ.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის ძირითადი ინდიკატორები, რომლებიც მონაცემების არსებობის შემთხვევაში სასურველია დაიშალოს გენდერულ და ასაკობრივ ჭრილში (ევროპის საბჭო, 2003)

- მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების უმუშევრობის მაჩვენებელი;
- მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების დასაქმების მაჩვენებელი;
- მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების სამუშაო ძალის მაჩვენებელი;
- მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდა რომელიც არ სწავლობს, არ მუშაობს ან

- არ არის ჩართული საგანმანათლებლო საქმიანობაში - NEET მაჩვენებელი;
- მუნიციპალიტეტის დონეზე ახალგაზრდების რაოდენობა, რომლებიც იმყოფებიან ემიგრაციაში;
- მუნიციპალიტეტის უმაღლესი/საშუალო და პროფესიული განათლების მქონე ახალგაზრდების რაოდენობა;
- მუნიციპალიტეტში მცხოვრები ახალგაზრდების წიგნიერების დონე;
- მუნიციპალიტეტში მცხოვრები იმ ახალგაზრდების პროცენტული რაოდენობა, რომლებიც აქტიურად არიან ჩართულები ცხოვრების მანძილზე სწავლებაში (LLL);
- მუნიციპალურ სოციალურ-კულტურულ და მოხალისეობრივ აქტივობებში ჩართული ახალგაზრდების რაოდენობა;
- მუნიციპალიტეტის დონეზე იმ ახალგაზრდების პროცენტული რაოდენობა, რომლებიც მიყვებიან ცხოვრების ჯანსაღ წესს;
- მუნიციპალიტეტში მცხოვრები ახალგაზრდების მიერ სასწავლებლების მითვების მაჩვენებელი (drop-out rate);
- მუნიციპალიტეტში მცხოვრები იმ ოჯახების პროცენტული რაოდენობა სადაც ცხოვრობენ 29 ან ნაკლები ასაკის პირები და ფლობენ კომპიუტერს;
- მუნიციპალიტეტის ფარგლებში ახალგაზრდების პროცენტული რაოდენობა, რომლებსაც არასდროს გამოუყენებიათ კომპიუტერი (სხვა ტექნოლოგიური მოწყობილობები);
- მუნიციპალიტეტის დონეზე ახალგაზრდების მიერ ინტერნეტთან წვდომისა და მისი გამოყენების დონე;
- მუნიციპალური ახალგაზრდული ცენტრების პროცენტული რაოდენობა; ტექნოლოგიებითა და ინტერნეტით აღჭურვილი საჯარო სივრცეების პროცენტული რაოდენობა მუნიციპალიტეტში;
- მუნიციპალიტეტში კარიერული დაგეგმვა და კონსულტირების სისტემის არსებობა;
- მუნიციპალური კარიერული რჩევისა და კონსულტირების სერვისების მიმღები ახალგაზრდების რაოდენობა;
- მუნიციპალურ დონეზე ახალგაზრდების სიკვდილიანობის მაჩვენებელი;
- ახალგაზრდებისთვის მუნიციპალური ჯანდაცვის სერვისების ხელმისაწვდომობის მაჩვენებელი;
- ფსიქოლოგის, თერაპევტის მუნიციპალური სერვისების ხელმისაწვდომობა;
- თამბაქოს, ნარკოტიკის, ალკოჰოლის მოხმარების მაჩვენებლები მუნიციპალიტეტში მცხოვრებ ახალგაზრდებში;
- ახალგაზრდული მუნიციპალური საბჭოების რაოდენობა;
- კლუბებისა და ახალგაზრდული ორგანიზაციების რაოდენობა და ინფრასტრუქტურული ხელმისაწვდომობა მუნიციპალიტეტში;
- იმ ახალგაზრდების პროცენტული რაოდენობა, რომლებსაც არასდროს დაუტოვებიათ მუნიციპალიტეტი (სწავლების, მოგზაურობის ან სხვა მიზნებისთვის);
- ახალგაზრდების მიერ ჩადენილი დანაშაულებების რაოდენობა/ დანაშაულის ტიპები (მუნიციპალურ დონეზე);
- ახალგაზრდების რაოდენობა რომლებმაც მიმდინარეობს სისხლის სამართლებრივი დევნა (მუნიციპალურ დონეზე);
- ძალადობის მსხვერპლი ახალგაზრდების რაოდენობა (მუნიციპალურ დონეზე);
- გენდერული ნიშნით ძალადობის მსხვერპლი ახალგაზრდები მაჩვენებელი

(მუნიციპალურ დონეზე);

- დისკრიმინაციის ნიშნით ძალადობის ქეისების რაოდენობა ახალგაზრდების მიმართ (მუნიციპალურ დონეზე);
- მუნიციპალური საოჯახო პოლიტიკის სისტემის არსებობა;
- რეკრეაციული საშუალებების არსებობა და რაოდენობა მუნიციპალიტეტში;
- მუნიციპალიტეტში მცხოვრები იმ ახალგაზრდების რაოდენობა, რომლებიც გადიან სამხედრო სავალდებულო სამსახურს;
- მუნიციპალური ახალგაზრდული პროგრამებისა და სერვისების რაოდენობა/კმაყოფილების დონე;
- გენდერული ნიშნით დაგეგმილი აქტივობებისა და პროგრამების მაჩვენებელი (მუნიციპალურ დონეზე);
- ახალგაზრდული სივრცეების რაოდენობა/ ახალგაზრდების კმაყოფილების დონე (მუნიციპალურ დონეზე);
- ახალგაზრდობის პოლიტიკის დაგეგმვა-განხორციელებისათვის საჭირო სამართლებრივი ბაზის არსებობა (მუნიციპალურ დონეზე);
- მუნიციპალური ტრანსპორტის ხელმისაწვდომობა (ფინანსური; დროითი და ინფრასტრუქტურული);
- დამოუკიდებლად ცხოვრებისთვის მუნიციპალური საბინაო პოლიტიკის/ საცხოვრისის არსებობა;
- მუნიციპალიტეტის მასშტაბით საკუთარი პროფესიით ოფიციალურად დასაქმებული სერტიფიცირებული ახალგაზრდული მუშაკების რაოდენობა;
- მუნიციპალიტეტის მასშტაბით ჰობი განათლების პროგრამებში ჩართული ახალგაზრდების (6-13 და 14-29 წლის ასაკობრივი ჯგუფები) პროცენტული მაჩვენებელი.

IV ეტაპი - სამოქმედო გეგმის შემუშავება და ბიუჯეტირება

სტრატეგიული ჩარჩოს შექმნის, ანუ მას შემდეგ რაც ვიცით რა მიზნები, ამოცანები და ინდიკატორები გვაქვს პოლიტიკის მისაღწევად და გასაზომად, დღის წესრიგში დგება პოლიტიკის განხორციელების გეგმის ანუ სამოქმედო გეგმის შემუშავება. გეგმა თავის მხრივ არის ლოგიკური ჩარჩოს გაგრძელება, რომლის სტრუქტურა შეიცავს შეიცავს ინფორმაციას შემდეგ საკითხებზე: აქტივობები, აქტივობების შედეგების ინდიკატორები, დადასტურების წყაროები, აქტივობაზე პასუხისმგებელი უწყებები/სტრუქტურული ერთეულები, პარტნიორი უწყება/სტრუქტურული ერთეული, შესრულების ვადა, შესაბამისი ბიუჯეტი და დაფინანსების წყარო. აქტივობები იწერება ამოცანებიდან გამომდინარე და მათი განხორციელებით დგება ხდება კონკრეტული შედეგების მიღწევა.

როგორ დავითვალთ აქტივობების ბიუჯეტი?

იმისთვის, რომ ეფექტურად გავთვალოთ ფინანსური რესურსები და შევაფასოთ აქტივობების განხორციელების რეალისტურობა, აუცილებელია დავიანგარიშოთ მათი განხორციელების ფასი. ამ პროცესს ეწოდება ბიუჯეტირება,

სამოქმედო გეგმაში აქტივობის ჩამოყალიბების შემდეგ, უნდა განისაზღვროს კონკრეტული **აქტივობის შედეგის ინდიკატორები**; დადგინდეს აქტივობის შედეგების მისაღწევად გასატარებელი **ღონისძიებები/ქვე-აქტივობები**;

განისაზღვროს თითოეული ღონისძიების განსახორციელებლად **საჭირო რესურსები**;

დადგინდეს რესურსების **ღირებულება/ფასი**;

დაანგარიშდეს **ღონისძიებებისა და შესაბამისი აქტივობის ხარჯები** და, შესაბამისად, სამოქმედო გეგმის **სრული ხარჯი**.

რომელიც შედგება ხარჯთაღრიცხვისგან და დაფინანსების წყაროს დადგენისგან. ხარჯთაღრიცხვა გულისხმობს აქტივობების ჩაშლას განფასებადი ღონისძიებების სახით და მათი განხორციელებისთვის საჭირო რესურსების რაოდენობისა და ფასის დაანგარიშებას. საბოლოო ჯამში, ეს იძლევა საშუალებას, რომ განისაზღვროს თითოეული აქტივობის შესრულების ხარჯი. ხარჯების სახეობებია:

- **მიმდინარე (საოპერაციო) ხარჯები** (გარდა შრომის ანაზღაურებისა) - ტექნიკური და ექსპერტული დახმარება, ტრენინგები, პუბლიკაციები, ცნობიერების ამაღლების კამპანიები, სასწავლო ტურები, კონფერენციები, ფორუმები, მათში მონაწილეობა და ა.შ.
- **კაპიტალური ხარჯები** - ხარჯები, რომლებიც საჭიროებს დიდი მოცულობით ფინანსურ რესურსებსა და დროს (ინფრასტრუქტურული პროექტები; სამშენებლო პროექტები, შესყიდვები და სხვა).
- **შრომის ანაზღაურებასთან დაკავშირებული ხარჯები** - ახალი თანამშრომლების დაქირავების საჭიროება ან რეორგანიზაციის ჩატარება უწყების შიგნით და ა.შ.
- **სხვა დანარჩენი ხარჯები** - ნებისმიერი ხარჯი, რომელიც არ განეკუთვნება ზემოთ ჩამოთვლილი ხარჯების კატეგორიას.

აქტივობათა ბიუჯეტის დათვლისა და დაფინანსების წყაროების განსაზღვრის შემდეგ (იხ. ქვემოთ), სამოქმედო გეგმაში უნდა შევიდეს მხოლოდ ისეთი აქტივობები, რომელთა ხარჯის დაფარვა მთლიანად ან ნაწილობრივ (50%) მაინც იგეგმება მუნიციპალური ბიუჯეტიდან ან სხვა წყაროებიდან, დარჩენილი დეფიციტი კი შეიძლება შეივსოს ცენტრალური ხელისუფლების, დონორების, ადგილობრივი და საერთაშორისო ორგანიზაციების ფინანსური წყაროებიდან.

***დამატებითი დეტალებისთვის გთხოვ ასევე იხილოთ საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტის შედგენის პრაქტიკული სახელმძღვანელო - ბიუჯეტირების ნაწილი.**

სამოქმედო გეგმის ფორმატი:

აქტივობა:	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი:	დადასტურების წყარო:	კასუნის- მშპალის შეფასება:	პარტნიორი შეფასება:	მხარულის ვადა:	ბიუჯეტი:	დაფინანსების წყარო:
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი: სხვა: დეფიციტი: ფინანსი სხვა ფინანსი ფინანსი ფინანსი
ცხრილი 6							

ინსტრუქცია:

1. **აქტივობა** - მიეთითოს კონკრეტული ქმედება მე-3 უჯრაში განსაზღვრული ამოცანის მისაღწევად;
2. **აქტივობის შედეგის ინდიკატორი** - მიეთითოს აქტივობის შედეგის ინდიკატორი, რომელიც გაზომავს აქტივობის შესრულების შედეგს. შესაძლებელია, წარმოდგენილი იყოს ორი ან მეტი ასეთი ინდიკატორი.
3. **აქტივობის შედეგის ინდიკატორის დადასტურების წყარო** - მიეთითოს, სულ მცირე, ერთი წყარო, რომლითაც დადასტურდება აქტივობის შედეგის ინდიკატორით გათვალისწინებული ინფორმაცია და პროგრესის ამსახველი მონაცემები მაჩვენებლებთან მიმართებით.
4. **აქტივობის შესრულებაზე პასუხისმგებელი უწყება/სტრუქტურული ერთეული** - მიეთითოს აქტივობის შესრულებაზე პასუხისმგებელი მხოლოდ ერთი საჯარო უწყება/სტრუქტურული ერთეული. მიუხედავად იმისა, რომ აქტივობა შეიძლება ითვალისწინებდეს თანამონაწილეობით მიდგომას, მნიშვნელოვანია, მიეთითოს მხოლოდ ერთი საჯარო დაწესებულება/ერთეული, რომელიც პასუხისმგებლობას იღებს აქტივობის შესრულებაზე.
5. **აქტივობის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი უწყების პარტნიორი უწყება/სტრუქტურული ერთეული** - მიეთითოს ერთი ან რამდენიმე საჯარო უწყება/ერთეული, რომელსაც გარკვეული წვლილი შეაქვს აქტივობის შესრულებაში.
6. **აქტივობის შესრულების ვადა** - მიეთითოს აქტივობის განხორციელების საბოლოო ვადა, სულ მცირე, კონკრეტული წლის კვარტალი.
7. **აქტივობის განსახორციელებლად საჭირო ბიუჯეტი** - მიეთითოს კონკრეტული ხარჯი ეროვნულ ვალუტაში, რომელიც, სავარაუდოდ, საჭიროა აქტივობის შესასრულებლად. მთავრობის სახელმძღვანელოს თანახმად, აქ უნდა მიეთითოს აქტივობისთვის საჭირო მხოლოდ პირდაპირი ხარჯები. აღნიშნული ბიუჯეტი გამოითვლება მთავრობის სახელმძღვანელოს ბიუჯეტირების ინსტრუმენტის გამოყენებით.
8. **აქტივობის დაფინანსება მუნიციპალური ბიუჯეტიდან** - მიეთითოს იმ კონკრეტული თანხის ოდენობა, რომელიც მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან გამოიყოფა აქტივობის განსახორციელებლად.
9. **აქტივობისთვის ბიუჯეტიდან გამოყოფილი დაფინანსების პროგრამის კოდი** - მიეთითოს: ბიუჯეტიდან ან პრიორიტეტების დოკუმენტიდან იმ პროგრამის კოდი, რომლის ფარგლებშიც გამოიყოფა მე-19 უჯრაში მითითებული დაფინანსება; ასევე, ის სხვა წყარო (მაგ.: სახელმწიფო ბიუჯეტი, დონორი ორგანიზაცია, კერძო კომპანია), რომელიც დაფარავს ხარჯის ნაწილს. თუ ხარჯის დარჩენილ ნაწილს არც არსებული პროგრამები ითვალისწინებს და არც სხვა წყაროები, ის უნდა მიეთითოს დეფიციტის ნაწილში და იქცეს მოლაპარაკების საგნად.
10. **აქტივობის დაფინანსება სხვა წყაროებიდან** - მიეთითოს იმ კონკრეტული თანხის ოდენობა, რომელიც მოძიებულია დონორი ან სხვა საფინანსო ინსტიტუტებისგან და შეთანხმებულია მათთან აქტივობის განსახორციელებლად.
11. **სხვა წყაროებიდან მოძიებული თანხის დამფინანსებელი ორგანიზაცია** - მიეთითოს დონორი ორგანიზაცია ან სხვა საფინანსო ინსტიტუტი, რომელიც გამოყოფს 21-ე უჯრაში განსაზღვრულ თანხას აქტივობის შესასრულებლად.
12. **აქტივობის შესრულების დაფინანსების დეფიციტი** - მიეთითოს იმ კონკ-

რეტული თანხის ოდენობა, რომლის მოძიებაც ვერ მოხერხდა აქტივობის შესასრულებლად.

V ეტაპი - საჯარო კონსულტაციები - ახალგაზრდების მონაწილეობა ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნის პროცესში.

ახალგაზრდების მონაწილეობის ძირითადი წინაპირობები.

ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის დამტკიცებამდე, საჭიროა მისი საჯაროდ განხილვა. პირველ ეტაპზე დოკუმენტის სამუშაო ვერსია ქვეყნდება მუნიციპალიტეტის ოფიციალურ გვერდებზე და ეგზავნება სამუშაო ჯგუფის ბაზაში არსებულ ყველა პირს (ელექტრონულ მისამართზე). საჯარო კონსულტაციებში აქტიური როლი აქვს ადგილობრივ ახალგაზრდულ საბჭოებს. დაუშვებელია დოკუმენტის დამტკიცება საჯარო კონსულტაციების გარეშე. საჯარო კონსულტაციებით მიღებული ინფორმაცია უნდა გადაამუშავოს სამუშაო ჯგუფმა და შესაბამისი ცვლილებები შეიტანოს ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტში. გარდა ამისა, მუნიციპალური ორგანოები მედიის ჩართულობით უზრუნველყოფენ მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის ფართო განხილვას საკრებულოს კომისიებსა და სხდომებზე.

ახალგაზრდების მონაწილეობის მისაღწევად, დაკმაყოფილებული უნდა იყოს ახალგაზრდების მონაწილეობის ძირითადი წინაპირობები, რომლებიც განახლებულ ევროპულ ქარტიაში RMSOS მოდელის სახით არის წარმოდგენილი. მოდელის სახელწოდება ასე იშიფრება: Right - უფლება, Means - საშუალებები, Space - სივრცე, Opportunities - შესაძლებლობები, Support - მხარდაჭერა და შემდეგნაირად განიმარტება:

უფლება: ახალგაზრდა ადამიანებს აქვთ მონაწილეობის ნამდვილი უფლება, რაც გამყარებულია ადამიანის და მოქალაქის უფლებებით. საუკეთესო შემთხვევაში უნდა არსებობდეს იურიდიული აქტი რეგიონულ ან ადგილობრივ დონეზე, რომელიც დაარეგულირებს ახალგაზრდებთან კონსულტაციების გამართვის სავალდებულობის საკითხს იმ ინიციატივებსა და გადანაცვლებებზე, რომლებიც მათ ეხება. თუმცა იმ შემთხვევაშიც, თუ ასეთი კანონი არ არსებობს, ახალგაზრდებს მაინც აქვთ მონაწილეობის უფლება. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ახალგაზრდებისათვის მონაწილეობის უფლების მინიჭება არ ხდება რომელიმე ადგილობრივი ხელისუფალის მიერ, მათ ეს უფლება ბუნებრივად აქვთ.

საშუალებები: ისეთი ახალგაზრდებისათვის, რომლებსაც აკლიათ რესურსები, მათ შორის, ფინანსური შესაძლებლობები, და სიღარიბეში ცხოვრობენ, შესაძლოა, პრიორიტეტი იყოს სხვადასხვა გზის ძიება საკუთარი საბაზო საჭიროებების დაკმაყოფილებისათვის. ასეთ შემთხვევაში მაღალია იმის ალბათობა, რომ ახალგაზრდებს არ ჰყოფნიდეთ დრო და მოტივაცია, ჩაერთონ საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და გადანაცვლებების მიღების პროცესში. იმისათვის, რომ ნავახალისოთ ახალგაზრდების მონაწილეობა, ყურადღება უნდა მივაქციოთ იმას, თუ რამდენად დაკმაყოფილებულია მათი ძირითადი საჭიროებები, რომელთა შორის შედის სოციალური დაცვა, განათლება, ჯანდაცვა,

წვდომა ტრანსპორტზე, ცოდნასა თუ ტექნოლოგიებზე.

სივრცე: ახალგაზრდებს სჭირდებათ ფიზიკური სივრცე იმისათვის, რომ შეხვდნენ, გაცვალონ მოსაზრებები და დაგეგმონ ისეთი აქტივობები, რომელთა განხორციელებაც თავად სურთ. სასკოლო და სხვა ორგანიზებულ აქტივობების განსახორციელებლად, როგორც წესი, არსებობს შესაბამისი სივრცეც (სკოლა, ახალგაზრდული ცენტრი, კლუბი და სხვ.), თუმცა ახალგაზრდები დანაკლისს განიცდიან ისეთი სივრცისადმი წვდომის თვალსაზრისით, სადაც სხვების მიერ მათთვის წინასწარ ორგანიზებული ღონისძიებები კი არ დახვდებათ, არამედ სადაც თვითონ დაგეგმავენ ღონისძიებებს საკუთარი სურვილითა და შეხედულებებით. RMSOS მოდელის თანახმად, სივრცე არ შემოიფარგლება ფიზიკური ადგილით, სადაც ახალგაზრდები შეიკრიბებიან; იგი აგრეთვე გულისხმობს საბოლოო გადაწყვეტილებასა და მის შედეგებზე გავლენის მოხდენის ნამდვილ შესაძლებლობას. ძალიან ხშირად ახალგაზრდებს იწვევენ საკონსულტაციოდ, თუმცა მათ არ აქვთ სივრცე/გავლენა, რომ ზემოქმედება მოახდინონ პროცესის მიმდინარეობასა და, შესაბამისად, საბოლოო შედეგზე.

შესაძლებლობა: იმისათვის, რომ ახალგაზრდებმა მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, მათ უნდა მიეცეთ ამის შესაძლებლობა. ეს გულისხმობს მაგალითად ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას იმაზე, თუ რაში არის შესაძლებელი მონაწილეობის მიღება და როგორ უნდა მოხდეს ეს. როდესაც ახალგაზრდებს ეცოდინებათ, რა ხდება მათ თემში, რა აქტივობები და პროცესები მიმდინარეობს, ისინი შეძლებენ გააზრებული გადაწყვეტილების მიღებას, რადგან ზოგჯერ ახალგაზრდები იმიტომ კი არ პასიურობენ, რომ ასე სურთ, არამედ იმიტომ, რომ უბრალოდ არ არიან ინფორმირებულნი მონაწილეობის შესაძლებლობებზე. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ აქტივობები, პროცესები და სისტემები ახალგაზრდებისადმი კეთილგანწყობილი (youth-friendly) იყოს. მხოლოდ სივრცის გამოყოფა ახალგაზრდების მონაწილეობისათვის ამ პროცესების და სისტემების ფარგლებში საკმარისი არ არის. საჭიროა მათი ისე ორგანიზება, რომ სისტემა ახალგაზრდებისათვის ადვილად გასაგები და ხელმისაწვდომი იყოს და პროცესებში წვლილის შეტანა შესაძლებელი იყოს ზედმეტი ბარიერების გარეშე.

მხარდაჭერა: ახალგაზრდებს აქვთ ძალიან დიდი შესაძლებლობები და ტალანტი, თუმცა საჭირო მხარდაჭერის გარეშე შესაძლოა, მათი რეალიზება სრულფასოვნად ვერ მოხდეს. მხარდაჭერაში შეგვიძლია ვიგულისხმოთ ფინანსური, მორალური და ინსტიტუციური მხარდაჭერა. საუკეთესო შემთხვევაში, ადგილობრივი ხელისუფლება ფინანსურ კონტრიბუციას უნდა ახორციელებდეს ახალგაზრდული ინიციატივების მხარდასაჭერად. თუმცა, სამწუხაროდ, დღესდღეობით ახალგაზრდული საკითხები არ მიიჩნევა საკმარისად აქტუალურად და ამიტომ ამ მიმართულებით თანხების გათვალისწინება, ხშირ შემთხვევაში, არ ხდება. გარდა ამისა, ახალგაზრდებს უნდა ჰქონდეთ მორალური მხარდაჭერა, რაც შეიძლება გამოიხატებოდეს რჩევის მიცემაში, სწავლების პროცესის წახალისებასა და მხარდაჭერაში. ამგვარი დახმარება ახალგაზრდებს შეიძლება გაუწიოს ახალგაზრდულმა მუშაკმა, ადგილობრივ თვითმმართველობაში დასაქმებულმა პასუხისმგებელმა პირმა თუ სხვა სპეციალისტმა. მნიშვნელოვანია, რომ საზოგადოებაც აღიარებდეს ახალგაზრდების მონაწილეობის, მათი ინიციატივებისა და მოსაზრებების მნიშვნელობას. ამის გარეშე რთულია, მოვთხოვთ ახალგაზრდებს, გამოიჩინონ აქტიურობა.

ამრიგად, RMSOS მიდგომა ეფუძნება პრინციპს, რომ ახალგაზრდების მონაწილეობას შეიძლება ადგილი ჰქონდეს მხოლოდ მაშინ, როდესაც შექმნილია

სწორი პირობები და მონაწილეობრივ სამუშაოში ჩართულ ყველა მოთამაშეს აქვს ამ პირობების უზრუნველყოფის პასუხისმგებლობა. ზემოთ აღწერილი 5 საკვანძო ასპექტი წარმოადგენს მთავარ პირობებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ ახალგაზრდების ჩართულობაზე ადგილობრივ დონეზე. თითოეული მათგანი ფოკუსირდება მხარდაჭერის სხვადასხვა საზომზე, მაგრამ ისინი მჭიდრო ურთიერთკავშირში არიან და ერთდროულად უნდა განხორციელდნენ. სხვაგვარად ახალგაზრდების მონაწილეობა მათ ინტერესებთან დაკავშირებულ აქტივობებსა და გადანაცვტილებებში ვერ მიიღწევა (ევროპის საბჭო, 2015)

მონაწილეობის ინსტრუმენტები და მოდელები მუნიციპალურ დონეზე

საქართველოში ადგილობრივ დონეზე მონაწილეობის კანონით განსაზღვრული 5 ინსტრუმენტი არსებობს, ესენია: - დასახლების საერთო კრება; - პეტიცია; - სამოქალაქო მრჩეველთა საბჭო; - მუნიციპალიტეტის საკრებულოს და მუნიციპალიტეტის საკრებულოს კომისიის სხდომებში მონაწილეობა; - მუნიციპალიტეტის გამგებლის/მერის და მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წევრის მიერ განეული მუშაობის შესახებ ანგარიშების მოსმენა. გარდა ზემოთჩამოთვლილისა, ადგილობრივ თვითმმართველობებს შეუძლიათ შექმნან და გამოიყენონ მონაწილეობის საკუთარი ინსტრუმენტები, რომლებიც უშუალოდ ახალგაზრდების მონაწილეობაზე იქნება გათვლილი. მონაწილეობის ინსტრუმენტების შექმნისას შესაძლებელია გამოყენებული იყოს:

1) **საკონსულტაციო მოდელი** - გულისხმობს ახალგაზრდების მოსაზრებებისა და შეხედულებების შეგროვებას და გადანაცვტილებების მიღებას მათთან კონსულტირების საფუძველზე. ამ მოდელით შექმნილი მონაწილეობის ინსტრუმენტის შემთხვევაში შესაძლებელია გამოყენებული იყოს საკითხების განხილვის შემდეგი მეთოდები: მრგვალი მაგიდა, ტურ დე ტაბლ, მცირე ჯგუფებში დისკუსიები, თემატური დებატები, თოვლის გუნდის მეთოდი, აკვარიუმის მეთოდი, რაც ბევრი ახალგაზრდის მონაწილეობის შესაძლებლობას შექმნის.

2) **საკომიტეტო მოდელი** - მოდელი გულისხმობს მუდმივმოქმედი ახალგაზრდული სტრუქტურის არსებობას, რომელიც თანამშრომლობს ადგილობრივი თვითმმართველობის გადანაცვტილებების მიმღებ პირებსა თუ უწყებებთან. ეს მოდელი პრაქტიკაში შეიძლება წარმოდგენილი იყოს, ახალგაზრდული საბჭოს, საკრებულოს, ფორუმის სახით. ამ სტრუქტურებში ახალგაზრდები ხვდებიან, როგორც წესი, არჩევნების გზით - მათ ირჩევენ სხვა ახალგაზრდები. ახალგაზრდული საბჭოსა და საკრებულოს ძირითადი დანიშნულებაა ადგილობრივ თემში მცხოვრები ახალგაზრდების საჭიროებებისა თუ მოსაზრებების მიტანა ადგილობრივ თვითმმართველობამდე და მათი ინტერესების ადვოკატირება. საკომიტეტო მოდელით მონაწილეობის ინსტრუმენტების შექმნის შემთხვევაში საკითხების განხილვის შემდეგი მეთოდების ზემოთ ჩამოთვლილი ფორმების გამოყენება კვლავ შესაძლებელია, მაგრამ შემზღუდული კომიტეტის ფარგლებში, რომლის წევრებიც ერთგვარად წარმოადგენენ ახალგაზრდების ნებას.

3) **თანამმართველობის მოდელი** - ეს არის თანამშრომლობის უნიკალური მოდელი, სადაც ახალგაზრდულ ორგანიზაციებსა და მთავრობებს თანაბარი ხმა აქვთ ახალგაზრდულ სექტორთან დაკავშირებული გადანაცვტილებების მიღების პროცესში. ახალგაზრდებსა და მთავრობის წარმომადგენლებს შორის თანამშრომლობა ხორციელდება მხარეებს შორის იდეების, გამოცდილების გაზიარებისა და დიალოგის მეშვეობით, ურთიერთგაგებისა და პატივისცემის სულისკვეთებით. თანამმართველობის მოდელის შემთხვევაშიც შესაძლებელია

საკითხის განხილვის ზემოთ ჩამოთვლილი მეთოდების გამოყენება, რაც თანაბარი მნიშვნელობის დონეზე დააყენებს მთავრობის წარმომადგენლებისა და ახალგაზრდების მოსაზრებებს, მათთვის მნიშვნელოვანი საკითხის განხილვის პროცესში (ბახსოლიანი ნ., მელიქიძე მ., ცაცკრილაშვილი თ., 2021).

VI ეტაპი - ახალგაზრდობის პოლიტიკის მონიტორინგი და შეფასება

ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის დამტკიცების შემდგომ იწყება მისი განხორციელება და პროცესის კოორდინაცია. სამუშაო ჯგუფი რომელიც შეიქმნა პოლიტიკის შექმნის მიზნებისთვის, აგრძელებს პოლიტიკის განხორციელების კოორდინაციას. სამუშაო ჯგუფი სისტემურად აკვირდება განხორციელების პროცესს, იკვლევს გამოწვევებს და აწესებს რეკომენდაციებს განხორციელების დაჩქარების ან მისი ეფექტურობის გაზრდის მიზნით. ამისთვის აუცილებელია, სამუშაო ჯგუფმა და კოორდინატორმა აწარმოოს პოლიტიკის განხორციელების მონიტორინგი და შეფასება.

მონიტორინგისა და შეფასების მიზანია: დაკვირვება ახალგაზრდობის პოლიტიკის მიზნების, ამოცანებისა და აქტივობების მიღწევაზე და მათი შეფასება; არსებული გამოწვევებისა და შეფერხებების დროული გამოვლენა სწორი, დროული და მიზანმიმართული გადაწყვეტილებების მისაღებად. პროცესი ასევე აფასებს, რამდენად განაპირობა სამოქმედო გეგმაში გაწერილმა საქმიანობებმა პრობლემების მოგვარება და მიღწეულია თუ არა ამოცანები/მიზნები.

როგორც მონიტორინგის, ისე შეფასების მიზანია პოლიტიკის შედეგების გაუმჯობესება, თუმცა მონიტორინგი გულისხმობს მონაცემთა რეგულარულ შეგროვებას პოლიტიკის მიმდინარეობაზე, ხოლო შეფასება არის პოლიტიკის არსისა და შედეგების ერთჯერადი ან პერიოდული სიღრმისეული ანალიზი.

მონიტორინგისა და შეფასების ნაწილია რეგულარული **ანგარიშება**. მუნიციპალიტეტის ორგანოები ამზადებენ მონიტორინგისა და შეფასების ანგარიშებს.

მონიტორინგის ანგარიში შეიძლება იყოს სტატუსს ანგარიში და წლიური ანგარიში. სტატუსს ანგარიშის დანიშნულებაა მარტივად გადმოსცეს მდგომარეობა გარკვეული თვეების გასვლის შემდეგ, რისი შესრულებაა დანეყებული, მიმდინარე თუ დასრულებული, და ა.შ. ამ დოკუმენტებში ასახულია მოკლე ინფორმაცია სამოქმედო გეგმის იმ აქტივობათა შესრულებაზე, რომლებზეც პასუხისმგებელ უწყებებად ეს ერთეულები არიან განსაზღვრულნი.

მონიტორინგის წლიური ანგარიშების დანიშნულებაა, დაინტერესებულ მხარეებს მიაწოდოს ინფორმაცია მუნიციპალიტეტში მიღწეულ პროგრესზე; ასევე, მერსა და საკრებულოს ჰქონდეთ წარმოდგენა მუნიციპალური სამსახურების ეფექტურად მუშაობაზე, ძირითად პრობლემებსა და შესაძლო ჩარევებზე. მონიტორინგის წლიურ ანგარიშს ამზადებს სამუშაო ჯგუფი და წარუდგენს მერს. ხოლო მერი კი საბოლოო ანგარიშს განხილვის მიზნით უგზავნის საკრებულოს, რომელიც ამტკიცებს აღნიშნულ ანგარიშს და გასცემს რეკომენდაციებს განხორციელებას გაუმჯობესებასთან დაკავშირებით.

განსხვავებები მონიტორინგის ანგარიშებს შორის

ანგარიშის ტიპი	საპარაუდო პერიოდი	საკვალდება-ლოობა	გამოქვეყნების ვადა	შინაარსი
სტატუს-ანგარიშები	1 თვე, 3 თვე ან 6 თვე.	სულ მცირე, 6 თვეში ერთხელ.	არ ქვეყნდება.	აქტივობები.
მონიტორინგის წლიური ანგარიშები	1 წელი	საკვალდება	მომდევნო წლის 1 მარტამდე	ამოცანები, აქტივობები.

ცხრილი 7

რაც შეეხება შეფასებას, პერიოდულობის თვალსაზრისით, არსებობს შეფასების ორი ტიპი: **შუალედური** და **საბოლოო**. შესაბამისად, შეფასების ანგარიში მზადდება ორ წელიწადში ერთხელ - დოკუმენტის დამტკიცებიდან ორი წლის შემდეგ (შუალედური შეფასება) და დოკუმენტის ოთხნობიანი ვადის გასვლისას (საბოლოო შეფასება).

შეფასებისას განისაზღვრება მისი კრიტერიუმები და **კითხვები, ტიპი და მეთოდოლოგია** (იხ. მე-6 დანართი).

ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის შესაფასებლად, შესაძლებელია შეფასების შიდა, გარე და შერეული ტიპის გამოყენება:

- **შიდა**, რომელსაც ახორციელებს მერია;
- **შერეული**, როდესაც მერიას შეიძლება ეხმარებოდნენ დამოუკიდებელი გარე ექსპერტები, ორგანიზაციები ან/და სხვა სახელმწიფო უწყებები;
- **გარე**, როდესაც შეფასებას ატარებენ დამოუკიდებელი გარე ექსპერტები ან ორგანიზაციები.

მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის მონიტორინგსა და შეფასებაში აქტიურად არიან ჩართული ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეები, კერძო და სამოქალაქო სექტორი, განსაკუთრებით, ადგილობრივი არასამთავრობო და ახალგაზრდული ორგანიზაციები.

მონიტორინგისა და შეფასების ანგარიშების საბოლოო შედეგია მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარების დოკუმენტის გაუმჯობესება. გასული ორი წლის მონიტორინგისა და შუალედური შეფასების ანგარიშები ხდება ახალი ორწლიანი სამოქმედო გეგმის შემუშავების ძირითადი საფუძველი, ხოლო საბოლოო შეფასებაზე დაყრდნობით სრულად განახლდება მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტი.

მონიტორინგის წლიურ ანგარიშს ამზადებს სამუშაო ჯგუფი, მერიის შესაბამისი სამსახურების მიერ მოწოდებული სტატუს ანგარიშების საფუძველზე. მისი სტრუქტურა უნდა იყოს ლოგიკური, თანმიმდევრული და მარტივად აღსაქმელი.

**მონიტორინგისა და შეფასების ანგარიშების
სტრუქტურა, შეფასების მეთოდოლოგია**

აქტივობა:	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი:	პასუხის- მშაველი უნაბა:	განხორციე- ლების ვადა:	სტატუსი:	%	პროგრესი (ნარატივი)	ფერი:
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

ინსტრუქცია:

ცხრილი 8

- აქტივობის დასახელება**, რომელზეც ივსება ინფორმაცია.
ივსება დამტკიცებული სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.
- 1 გრაფაში მითითებული **აქტივობის შედეგების ინდიკატორ[ებ]ის** დასახელება. *ივსება დამტკიცებული სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.*
1 გრაფაში მითითებული აქტივობის განხორციელებაზე **პასუხისმგებელი**
- უნაბა ან სტრუქტურული ერთეული**. *ივსება დამტკიცებული სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.*
- 1 გრაფაში მითითებული აქტივობის **განხორციელების ვადა**. *ივსება დამტკიცებული სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.*
- 1 გრაფაში მითითებული აქტივობის განხორციელების **სტატუსი**. სტატუსები შეიძლება იყოს:
  - არ დაწყებულა
  - ნაწილობრივ შესრულდა
  - მეტწილად შესრულდა
  - განხორციელდა
  - განხორციელდა დაგვიანებით
  - გაუქმებულია*ივსება პასუხისმგებელი უნაბის/სტრუქტურული ერთეულის მიერ მიღწეული პროგრესის შესაბამისად (რომელიც აღწერილია მე-7 გრაფაში).*
- 1 გრაფაში მითითებული აქტივობის განხორციელების **პროცენტული მაჩვენებელი** 0%-დან 100%-მდე. ეს მაჩვენებელი უნდა შეესაბამებოდეს აქტივობის განხორციელების სტატუსს:
  - არ დაწყებულა - 0%
  - ნაწილობრივ შესრულდა - 1%-დან 50%-ის ჩათვლით
  - მეტწილად შესრულდა - 51%-დან - 99%-ის ჩათვლით
  - განხორციელდა - 100%
  - განხორციელდა დაგვიანებით - 100%
  - გაუქმებულია - 0%*ივსება პასუხისმგებელი უნაბის/სტრუქტურული ერთეულის მიერ მიღწეული პროგრესის შესაბამისად (რომელიც აღწერილია მე-7 გრაფაში)*
- ნარატიული ინფორმაცია** 1 გრაფაში მითითებული აქტივობის განხორციელებაზე (სტატუსი და პროცენტული მაჩვენებელი), რომელიც უნდა ხსნიდეს, თუ რა ნაბიჯები გადაიდგა და რა იგეგმება სამომავლოდ. სიტყვების მაქსიმალური რაოდენობა - 250. საბოლოო ჯამში, ნარატიული ნაწილი უნდა იძლეოდეს საშუალებას, გავიგოთ, თუ რატომ მიენიჭა კონკრეტული სტატუსი და პროცენტული მაჩვენებელი აქტივობის განხორციელებას.
ივსება პასუხისმგებელი უნაბის/სტრუქტურული ერთეულის მიერ მიღწეული პროგრესის შესაბამისად
- შესაბამისი **ფერი** 1 გრაფაში მითითებული აქტივობის განხორციელების

სტატუსისთვის:

- არ დაწყებულა;
- ნაწილობრივ შესრულდა;
- მეტწილად შესრულდა;
- განხორციელდა;
- განხორციელდა დაგვიანებით;
- გაუქმებულია.

ივსება პასუხისმგებელი უწყების/სტრუქტურული ერთეულის მიერ მიღწეული პროგრესის შესაბამისად.

ანგარიშის სტრუქტურა:	
თავის დასახელება	რისგან უნდა შედგებოდეს თავი:
1. მოკლე შეჯამება	• ძირითადი განხორციელებული აქტივობები; • რისკები და რეკომენდაციები.
2. შესავალი	• ინფორმაცია კონკრეტული პოლიტიკის დოკუმენტზე; • საანგარიშო პერიოდი; • სხვა მეთოდოლოგიური საკითხები.
3. ზოგადი პროგრესი	• საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული აქტივობების რაოდენობა; • ზოგადი განხორციელების დონე სტატუსებისა და პროცენტული მაჩვენებლების შესაბამისად; • საუკეთესო და ყველაზე საგანგაშო სფეროები პრიორიტეტების შესაბამისად.
4. გამოწვევები და რეკომენდაციები	• ძირითადი პრობლემები განხორციელებასთან დაკავშირებით; • რისკები, რომლებიც შეიძლება ამ პრობლემებმა წარმოშვას; • რეკომენდაციები აღნიშნული პრობლემებისა და რისკების დასაბალანსებლად.
5. დანართები	• მტკიცებულებები, რაოდენობრივი მონაცემები, ფოტომასალა და სხვა.

ცხრილი 9

შეფასების მეთოდოლოგია და ანგარიშის სტრუქტურა

შეფასების ანგარიშები მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის განხორციელების პერიოდში მზადდება ორჯერ - ე.წ. **შუალედური შეფასება** ტარდება დოკუმენტის დამტკიცებიდან 2 წლის თავზე, ხოლო ე.წ. **საბოლოო შეფასება** - დოკუმენტის ვადის გასვლისას. მაგალითად, თუ დოკუმენტი მოიცავს 2021-2024 წლებს, შუალედური შეფასების ანგარიში უნდა მომზადდეს 2022 წლის პირველ ნახევარში, ხოლო საბოლოო შეფასების ანგარიში - 2024 წლის პირველ ნახევარში.

შუალედური და საბოლოო შეფასება

თემა:	შუალედური შეფასება	საბოლოო შეფასება
მიზანი:	შეფასდეს დოკუმენტის სამუალოვადიანი ამოცანების, ასევე, აქტივობების შესრულება და სამოქმედო გეგმის განხორციელების პროგრესი; დადგინდეს ჩავარდნები და გამოწვევები განხორციელების პროცესში.	შეფასდეს დოკუმენტის გრძელვადიანი მიზნებისა და სამუალოვადიანი ამოცანების საბოლოო მდგომარეობა სამიზნე ინდიკატორებთან მიმართებით; ასევე, დოკუმენტის შესაბამისობა, ეფექტურობა, ეფექტიანობა, მდგრადობა და გავლენა.
მეთოდოლოგია:	გაანალიზდეს სტრუქტურული ერთეულების მიერ გამოგზავნილი ანგარიშები, ასევე, აქტივობის შედეგების ინდიკატორებთან მიმართებით პირველადი და მეორეული მონაცემები; ფოკუს ჯგუფები, ინტერვიუები, სამუშაო შეხვედრები დაინტერესებულ მხარეებთან.	გაანალიზდეს მონიტორინგის ანგარიშები, ასევე, გავლენისა და ამოცანის შედეგების ინდიკატორებთან მიმართებით პირველადი და მეორეული მონაცემები; ფოკუს ჯგუფები, ინტერვიუები, სამუშაო შეხვედრები დაინტერესებულ მხარეებთან.
შეფასების მეთოდი:	შიდა, შერეული, გარე.	შიდა, შერეული, გარე.

ცხრილი 10

როგორც შუალედური, ისე საბოლოო შეფასების სტრუქტურა უნდა იყოს ლოგიკური, თანმიმდევრული და მართივად აღსაქმელი.

საქართველოში პოლიტიკის დაგეგმვისა და კოორდინაციის სისტემაში გამოიყენება შეფასების 5 ძირითადი კრიტერიუმი.

- **შესაბამისობა** - რამდენად შეესაბამება მიზნები და ამოცანები მუნიციპალურ საჭიროებებს, გლობალურ პრიორიტეტებსა და პარტნიორთა და დონორთა პოლიტიკას. შუალედური შეფასება იკვლევს ჩარევის ამოცანებისა ან ჩანაფიქრის აქტუალობას შეცვლილი გარემოებების გათვალისწინებით.
- **ეფექტურობა** - მიღწეულია თუ არა მიზნები და ამოცანები (და არა აქტივობები) ან რამდენად მოსალოდნელია მათი მიღწევა.
- **ეფექტიანობა** - შედეგების მიღწევა ყველაზე დაბალი ხარჯებით; დგინდება შედეგების შეფარდება აუცილებელ ხარჯებთან (რესურსებთან).
- **მდგრადობა** - რამდენად განაგრძობს მოქმედებას განვითარების სფეროში ჩარევის სარგებელი ძირითადი დახმარების შემდეგ და როგორია ხანგრძლივ პერსპექტივაზე გათვლილ სიკეთეთა გაგრძელების ალბათობა.
- **გავლენა** - როგორია განვითარების სფეროში ჩარევის შედეგები: პირდაპირი/არაპირდაპირი, გამიზნული/დაუგეგმავი, პოზიტიური/ნეგატიური, მთავარი/მეორადი.

დანართი 1 - მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის სტრუქტურა:

მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის დოკუმენტის სტრუქტურა:

მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარების სტრატეგიის სტრუქტურა	1. შესავალი;
	2. სიტუაციური ანალიზი;
	3. ხედვა;
	4. მიზნები და ამოცანები;
	5. ლოგიკური ჩარჩო;
	6. საჯარო კონსულტაციების შედეგები;
	7. მონიტორინგი და შეფასება.
სტრატეგიის განხორციელების სამოქმედო გეგმის სტრუქტურა	1. აქტივობა;
	2. აქტივობის შედეგის ინდიკატორი;
	3. პასუხისმგებელი სტრუქტურული ერთეული;
	4. პარტნიორი სტრუქტურული ერთეული;
	5. შესრულების ვადა;
	6. ბიუჯეტი და დაფინანსების წყარო.

ცხრილი 11

დანართი 2 - ახალგაზრდობის პოლიტიკის ხარისხის უზრუნველყოფის შინაარსობრივი სტანდარტი (ევროპის ახალგაზრდული ფორუმი, 2016)

ხარისხის უზრუნველყოფის შინაარსობრივი სტანდარტები:

მაშინ როდესაც ახალგაზრდობის პოლიტიკა მეტად სპეციფიური დარგების ჩამონათვალს მიეკუთვნება, რომელიც საჭიროებს ხარისხიან პოლიტიკის წარმოებას იმისთვის რომ რეალური შედეგები დადგეს, აუცილებელია შეფასების დროს მხედველობაში გვქონდეს პოლიტიკის ხარისხის კონტროლი და შეფასებაც. ქვემოთ წარმოდგენილი სტანდარტები, რომლებიც შემუშავებულია ევროპული ახალგაზრდული ფორუმის მიერ გამოიყენება ახალგაზრდობის პოლიტიკის ხარისხის შეფასების პროცესში და ასევე ყურადსაღებია პოლიტიკის დასაწყის ეტაპზე კი, იმისთვის, რომ თავიდანვე მოხდეს პოლიტიკის წარმოება მაღალი სტანდარტითა და ხარისხით. წარმოდგენილი კრიტერიუმები სრულად აფასებს ახალგაზრდობის პოლიტიკის ეკოსისტემას, როგორც ცენტრალურ ისე ადგილობრივ დონეზე და ასევე ავლენს პოლიტიკის ჯაჭვის ეფექტურობას და ხარისხს.

სტანდარტი 1: ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომა

ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომა გამომდინარეობს ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ჩარჩოს, თანასწორობისა და ანტიდისკრიმინაციული პრინციპებიდან. მსგავსი მიდგომა პოლიტიკის შემქმნელებისგან მოითხოვს ახალგაზრდების უფლებათა დაცვას. ახალგაზრდობის პოლიტიკა არის არადისკრიმინაციული და უნივერსალური.

კრიტერიუმი 1: ახალგაზრდობის უფლებების კონცეფცია აღიარებული და მიღებულია.

კრიტერიუმი 2: ახალგაზრდობის პოლიტიკა ითვალისწინებს პლურარისტულ, დემოკრატიულ და ადამიანის უფლებათა ღირებულებებს.

კრიტერიუმი 3: ახალგაზრდობის პოლიტიკა ითვალისწინებს ახალგაზრდების როგორც უფლებების მქონე სუბიექტების ინტერესებს.

კრიტერიუმი 4: ეროვნული ახალგაზრდობის პოლიტიკა ევროსაბჭოს ევროპული სოციალური ქარტიის შესაბამისია.

კრიტერიუმი 5: მთავრობა იღებს შესაბამის ზომებს ახალგაზრდების ხარისხიანი განათლების, ღირსეული სამუშაოსა და საცხოვრებელი პირობების უზრუნველყოფისათვის.

სტანდარტი 2: მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ახალგაზრდობის პოლიტიკა

მტკიცებულებებზე დაფუძნებული ახალგაზრდობის პოლიტიკა გულისხმობს პოლიტიკის მთელი ციკლის წარმოებას სანდო, დამოუკიდებელი და უახლესი მონაცემებსა და კვლევაზე დარყდნობით, რომელიც პასუხობს ახალგაზრდების საჭიროებებს.

კრიტერიუმი 1: კვლევები ახალგაზრდული პრობლემეტიკის შესახებ ტარდება და ქვეყნდება ყოველწლიურად;

კრიტერიუმი 2: გამოქვეყნებული კვლევები არის სანდო და შესაბამისი მტკიცებულებებით გამყარებული;

კრიტერიუმი 3: აღნიშნული კვლევები ასახავს ყველა ახალგაზრდის რეალობას (არა მხოლოდ სპეციფიური ჯგუფების);

კრიტერიუმი 4: კვლევები დამოუკიდებელია და არა მანიპულირებადი.

კრიტერიუმი 5: კვლევები დადასტურებულია დაინტერესებული მხარეების მიერ

კრიტერიუმი 6: ახალგაზრდობის პოლიტიკის მონიტორინგი მიმდინარეობს

აღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით;

კრიტერიუმი 7: შესაბამისი ფინანსური და ადამიანური რესურსები გამოყოფილია კვლევების წარმოებისთვის.

სტანდარტი 3: მონაწილეობრივი ახალგაზრდობის პოლიტიკა

მონაწილეობითი ახალგაზრდობის პოლიტიკა მოიცავს ყველა დაინტერესებულ მხარეს პოლიტიკის ციკლისა და ეტაპების ყველა ეტაპზე - დასაწყისიდან მის შეფასებამდე. დაინტერესებული მხარეებად ითვლება ახალგაზრდული ორგანიზაციები, ახალგაზრდები და ის პირები რომლებსაც აქვთ ზეგავლენა ახალგაზრდობის პოლიტიკაზე ან პირიქით. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს მოწყვლადი და მარგინალიზებული ჯგუფების მონაწილეობას. პოლიტიკის შექმნის, განხორციელების და შეფასების მექანიზმები არის მონაწილეობითი, ღია და გამჭვირვალე.

კრიტერიუმი 1: ახალგაზრდებთან მიმდინარეობს კონსულტაციები პოლიტიკის შექმნის შესახებ.

კრიტერიუმი 2: სახეზეა რეგულარული ონლაინ და პირისპირ კონსულტაციები და დიალოგი ახალგაზრდულ ორგანიზაციებსა და პოლიტიკის შემქმნელებს შორის.

კრიტერიუმი 3: არსებობს ახალგაზრდობის პოლიტიკის სპეციალური კოორდინაციისა და მართვის სისტემა ახალგაზრდების პოლიტიკის წარმოების პროცესში ჩართვისთვის.

კრიტერიუმი 4: კონსულტაციების ფორმატები დაგეგმილია იმგვარად, რომ ყველა ახალგაზრდა იღებს მონაწილეობას, მიუხედავად იმ ბარიერებისა რომლებიც შესაძლოა ზოგ მათგანს ჰქონდეთ.

კრიტერიუმი 5: პოლიტიკის შემქმნელი და დიალოგის დამგეგმავი აწარმოებს უკუკავშირს ახალგაზრდებთან შემდგარი კონსულტაციების შედეგების შესახებ.

სტანდარტი 4: მრავალდონიანი ახალგაზრდობის პოლიტიკა

მრავალდონიანი ახალგაზრდობის პოლიტიკა იქმნება, ხორციელდება და ფასდება კოორდინირებულად ყველა შესაბამისი უწყებების ჩართულობით, ცენტრალურ და რეგიონულ დონეზე.

კრიტერიუმი 1: არსებობს ახალგაზრდობის პოლიტიკის განმსაზღვრელი და მაკოორდინირებელი უწყება როგორც ცენტრალურ, ისე ადგილობრივ დონეზე.

კრიტერიუმი 2: მუნიციპალურ დონეზე არსებული პოლიტიკა პასუხობს ახალგაზრდობის საჭიროებებსა და გამოწვევებს.

კრიტერიუმი 3: არსებობს მკაფიო ორგანიზაციული მოწყობა ახალგაზრდობის პოლიტიკის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასებისთვის.

სტანდარტი 5: სტრატეგიული ახალგაზრდობის პოლიტიკა

სტრატეგიული ახალგაზრდობის პოლიტიკა დაფუძნებულია გრძელვადიან სტრატეგიულ ხედვაზე ან სამართლებრივ ჩარჩოზე რომელიც აყალიბებს ახალგაზრდობის პოლიტიკის მიზნებს, ამოცანებს და მკაფიოდ ანაწილებს პასიხუსმებლობებს საჯარო უწყებებს შორის ამ მიზნებისა და ამოცანების განსახორციელებლად.

კრიტერიუმი 1: სტრატეგია შემუშავებული და საჯაროდ ხელმისაწვდომია.

კრიტერიუმი 2: სტრატეგიას თან ახლავს მისი განხორციელებისთვის საჭირო სამოქმედო გეგმა, შესაბამისი ინდიკატორებითა და შეფასების მექანიზმებით.

კრიტერიუმი 3: დაგეგმილია ბიუჯეტური ხარჯები სტრატეგიის განსახორციელებლად.

კრიტერიუმი 4: სტრატეგიის განხორციელების ვადა არის გონივრული და განსაზღვრული.

კრიტერიუმი 5: ახალგაზრდული სტრატეგია შეიცავს როგორც გრძელვადიან ისე მოკლევადიან ზომებს.

სტანდარტი 6: ხელმისაწვდომი რესურსები ახალგაზრდობის პოლიტიკისთვის

საკმარისი რესურსები, როგორც ფინანსური ისე ადამიანური, ხელმისაწვდომია ახალგაზრდული ორგანიზაციებისთვის და საჯარო უწყებებისთვის ხარისხიანი პოლიტიკის წარმოების მიზნით. მხარდაჭერითი ზომები, როგორცაა სატრენინგო სექტორი პროგრამების დაფინანსებისთვის ასევე ხელმისაწვდომია ახალგაზრდობის პოლიტიკის წარმოებაში ჩართული აქტორების შესაძლებლობების გაზრდისათვის.

კრიტერიუმი 1: მთავრობის მიერ გაიცემა როგორც საგრანტო ისე პროგრამული დახმარება ახალგაზრდული ორგანიზაციების მიმართ, მათ საქმიანობის შეუფერხებლად განხორციელებისათვის.

კრიტერიუმი 2: სახელმწიფო უწყებებს აქვთ ადექვატური დაფინანსება აღნიშნული პოლიტიკის წარმოებისთვის.

კრიტერიუმი 3: სახელმწიფო უწყებებს გააჩნიათ საკმარისი ფინანსური რესურსებით ახალგაზრდობის პოლიტიკის წარმოებაში ჩართული საჯარო მოხელეების შესაძლებლობების გასაზრდელად.

კრიტერიუმი 4: ახალგაზრდული ორგანიზაციები ჩართულები არიან ფონდებისა და გრანტების მართვის საკითხებში.

სტანდარტი 7: პოლიტიკური ანგარიშვალდებულება ახალგაზრდობის პოლიტიკაში

პოლიტიკური ანგარიშვალდებულება გულისხმობს ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნაზე პასუხისმგებელი პირების საჯარო და გამჭვირვალე კომუნიკაციას მათ მიერ გატარებული ღონისძიებების შესახებ. ახალგაზრდები და ახალგაზრდული ორგანიზაციები აქტიური ნაწილია ახალგაზრდობის პოლიტიკური ციკლის და პოლიტიკის შემქმნელები ანგარიშვალდებულები არიან მათ წინაშე.

კრიტერიუმი 1: სხვადასხვა მონაწილეებს შორის კრიტერიუმები მკაფიოდ არის გადანაწილებული რაც ცნობილია ასევე საზოგადოებისთვის.

კრიტერიუმი 2: არსებობს მკაფიოდ განსაზღვრული ახალგაზრდობის პოლიტიკის დღის წესრიგი და შესაბამისი ინდიკატორები, რომლებიც შესაძლებელს ხდის დაინტერესებულმა მხარეებმა მოითხოვონ ანგარიშგება სახელმწიფო უწყებებისგან.

კრიტერიუმი 3: პოლიტიკის წარმოებაში ჩართული ყველა ორგანიზაცია და უწყება ადვილად ხელმისაწვდომია ახალგაზრდებისთვის.

სტანდარტი 8. სექტორთაშორისი ახალგაზრდობის პოლიტიკა

სექტორთაშორისი ახალგაზრდობის პოლიტიკა გულისხმობს ეფექტურ კოორდინაციას სხვადასხვა სამინისტროს, დეპარტამენტებსა და სახელმწიფო უწყებებს შორის, რომლებიც პასუხისმგებლები არიან ახალგაზრდებთან დაკავშირებული ნებისმიერ საკითხზე. ეს უწყებები მიმართავენ ერთობლივ ძალისხმევას პოლიტიკის განხორციელებისკენ.

კრიტერიუმი 1: არსებობს სტრუქტურა რომელიც აკოორდინირებს ახალგაზრდობის პოლიტიკას ყველა დანარჩენ უწყებასთან და ქმნის საკონსულტაციო რეჟიმს;

კრიტერიუმი 2: რეგულარული შეხვედრები წარმოებს უწყებებს შორის რომლებიც უკავშირდება ახალგაზრდობის გამონვევების გადაჭრას სხვა და სხვა სექტორში.

კრიტერიუმი 3: ხორციელდება უწყებების წარმომადგენლების გადამზადება ახალგაზრდობის საკითხებში.

კრიტერიუმი 4: უწყებებს გააჩნიათ სექტორთაშორისი პასუხისმგებლობები ახალგაზრდობის პოლიტიკის მიმართ.

დანართი 3 - ახალგაზრდობის პოლიტიკის ხარისხის უზრუნველყოფის ტექნიკური სტანდარტი

კრიტერიუმები

შეფასება:

1. შინაარსობრივი კრიტერიუმები - შესაბამისობა ახალგაზრდობის პოლიტიკის სტანდარტთან (პოლიტიკის ხარისხის სტანდარტები და კრიტერიუმები დეტალურად მოცემულია დოკუმენტში):

კი არა

1.1	მუნიციპალური სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა დაფუძნებულია ადამიანის უფლებათა დაცვის მიდგომებზე;		
1.2	მუნიციპალური სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა დაფუძნებულია კონკრეტულ კვლევებსა და მტკიცებულებებზე;		
1.3	მუნიციპალური სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემოშავების პროცესი იყო მონაწილეობითი;		
1.4	მუნიციპალური სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა პასუხობს ადგილობრივი ახალგაზრდების საჭიროებებს;		
1.5	მუნიციპალური სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განხორციელებისთვის ბიუჯეტი ხელმისაწვდომია;		
1.6	მუნიციპალური სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის განხორციელებაში ჩართული იქნებიან ახალგაზრდები;		
1.7	მუნიციპალური სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა საჯაროდ ხელმისაწვდომია.		

2. ტექნიკური კრიტერიუმები:

2.1	სიტუაციური ანალიზი:	კი	არა
2.1	მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის შექმნისთვის ჩამოყალიბებულია საკოორდინაციო სამუშაო ჯგუფი;		
2.2	საკოორდინაციო სამუშაო ჯგუფის შემადგენლობაში საკრებულოსა და მერიის წარმომადგენლების გარდა შედიან ახალგაზრდები, მათი ორგანიზაციები და თემბატური არასამთავრობო ორგანიზაციები;		
2.3	გაკეთებულია პრობლემების ხის ანალიზი;		
2.4	პრობლემების ხის ანალიზის პროცესში გამოკვეთილი პრობლემები ეფუძნება კვლევებს და მტკიცებულებებს;		
2.5	სტრატეგიის დოკუმენტში მოცემულია პრობლემების, მათი გამომწვევი ფაქტორების არსებობისა და უარყოფითი შედეგების შესახებ მტკიცებულებები და სტატისკური მონაცემები;		

2.2	სტრატეგიული ნაწილი:	კი	არა
2.2	მუნიციპალური ახალგაზრდობის სტრატეგიაში ჩამოყალიბებულია კონკრეტული ხედვა;		
2.2	მუნიციპალური ახალგაზრდობის სტრატეგიაში ჩამოყალიბებულია მიზნები, რომელიც პასუხობს იდენტიფიცირებულ პრობლემებს;		
2.3	მუნიციპალური ახალგაზრდობის სტრატეგიაში ჩამოყალიბებულია ამოცანები, რომელიც პასუხობს იდენტიფიცირებულ პრობლემებს;		
2.4	ხედვა, მიზნები და ამოცანები შინაარსობრივად ერთმანეთთან არის დაკავშირებული;		
2.5	დოკუმენტში წარმოდგენილია ყველა ამოცანის ინდიკატორი, მისი სამიზნე და საბაზისო მაჩვენებლები;		
2.6	დოკუმენტში წარმოდგენილია ის რისკები, რომლებმაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს მიზნისა და ამოცანის მიღწევა;		
2.7	დოკუმენტს დანართის სახით თან ერთვის ლოგიკური ჩარჩო.		

2.3 განხორციელება:		კი	არა
2.3.1	მუნიციპალური ახალგაზრდობის სტრატეგიაში წარმოდგენილია ინფორმაცია სტრატეგიის განხორციელების საკოორდინაციო ერთეულის შესახებ;		
2.3.2	მუნიციპალურ ახალგაზრდობის სტრატეგიაში წარმოდგენილია ინფორმაცია საკოორდინაციო ერთეულის მიერ წარმოებული შეხვედრების სიხშირის შესახებ;		
2.3.3	წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია დაინტერესებული მხარეების განხორციელების პროცესში ჩართვის მექანიზმებთან დაკავშირებით;		
2.3.4	მუნიციპალური ახალგაზრდობის სტრატეგიაში წარმოდგენილია ინფორმაცია სტრატეგიის განხორციელების სრული დაფინანსების შესახებ, ხოლო არ არსებობის შემთხვევაში მითითებულია სქემა თუ როგორ მოხდება დეფიციტის შევსება.		

2.4 მონიტორინგი და შეფასება:		კი	არა
2.4.1	მუნიციპალურ ახალგაზრდობის სტრატეგიაში წარმოდგენილია სტრატეგიის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასების მეთოდოლოგია;		
2.4.2	სტრატეგიაში წარმოდგენილია მონიტორინგისა და შეფასების კალენდარი (მონიტორინგის და შეფასების საბოლოო ვადების მითითებით);		
2.4.3	სტრატეგიაში წარმოდგენილია მონაცემების შეგროვებაზე და ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელი სტრუქტურული ერთეული.		

2.5 საჯარო კონსულტაციები - ახალგაზრდობის მონაწილეობა:		კი	არა
2.5.1	სტრატეგიაში წარმოდგენილია ინფორმაცია სტრატეგიის შემუშავების პროცესში წარმოებული საჯარო კონსულტაციებისა და ახალგაზრდობის ჩართულობის შესახებ;		
2.5.2	სტრატეგიას თან ერთვის დანართი - წარმოებული საჯარო კონსულტაციების ანგარიში (რა წინადადებები იქნა შემოთავაზებული დაინტერესებული მხარეების მიერ და რა იქნება გათვალისწინებული);		

2.6 სამოქმედო გეგმა:		კი	არა
2.6.1	სამოქმედო გეგმაში წარმოდგენილია აქტივობები და აქტივობის შედეგის ინდიკატორები, რომლებიც პასუხობს სტანდარტით დადგენილ კრიტერიუმებს (იხილეთ მაგალითები სტანდარტში);		
2.6.2	სამოქმედო გეგმაში წარმოდგენილია ინფორმაცია განმახორციელებელი და პარტნიორი სტრუქტურული ერთეულების შესახებ;		
2.6.3	სამოქმედო გეგმაში წარმოდგენილია ყველა აქტივობის განხორციელების ვადა (მინიმუმ კვარტალურ დონეზე);		
2.6.4	სამოქმედო გეგმის ყველა აქტივობა განფასებულია და გეგმაში მითითებულია აქტივობის განხორციელების ბიუჯეტი და დაფინანსების წყარო.		

ცხრილი 12

ბიბლიოგრაფია

Burrowes, A., Dumbravenu, C., Dupouey, V., Ivanov, A., Kralj, K., Majamaa, V., Schipper, L., & Vogt, S. (2016). A Toolkit Quality Standards for Youth Policy. European Youth Forum. https://www.youthforum.org/sites/default/files/publication-pdfs/Toolkit_Quality_Standards.pdf

Europarat. (2015). Have Your Say! Manual on the Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life (New Edition). Council of Europe Publishing.

Experts on Youth Policy Indicators—Third and concluding meeting (Final Report DJS/YR/YPI (2003) 1). (2003). Directorate of Youth and Sports, Council of Europe. <https://rm.coe.int/1680702413>

Recommendation CM/Rec(2016)7 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member States on Young People's Access to Rights, no. CM/Rec(2016)7, the Committee of Ministers of the Council of Europe (2016). <https://rm.coe.int/1680702b6e>

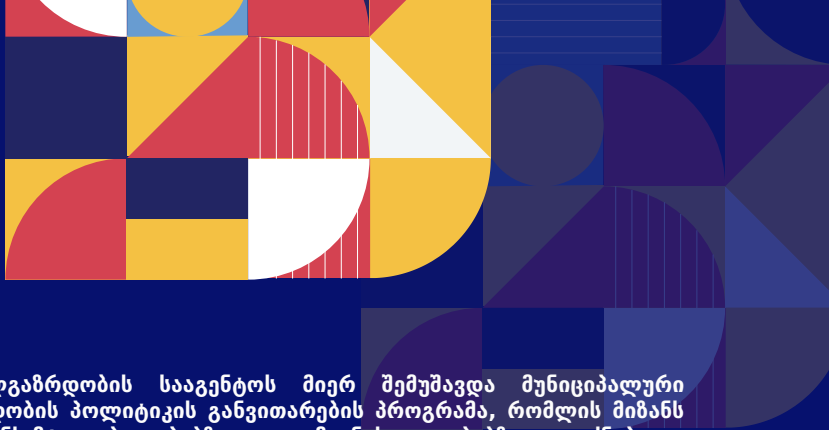
Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, Congress of Local and Regional Authorities of Europe, 10th (2003). <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-1510/Revised%20European%20Charter%20on%20the%20Participation%20of%20YP.pdf>

Schrager, A. (2020). Learning about Risk Management: Insights from Unconventional Risk-Takers. SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3716527>

ბახსოლიანი ნიკა, მელიქიძე მარიამ, & ცაცკრიალაშვილი თამარ. (2021). მონაწილეობრივი ახალგაზრდობის პოლიტიკა ადგილობრივ დონეზე—დამხმარე რესურსი ხარისხიანი მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განსავითარებლად. სსიპ ახალგაზრდობის სააგენტო.

პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ დადგენილება, 629, საქართველოს მთავრობა, 010240010.10.003.021675 (2019). <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4747283?publication=0>

მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტის შედგენის პრაქტიკული სახელმძღვანელოს პროექტი. (2021).

სსიპ ახალგაზრდობის სააგენტოს მიერ შემუშავდა მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის განვითარების პროგრამა, რომლის მიზანს წარმოადგენს შტკიცებულიებზე და ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული ადგილობრივი ახალგაზრდობის პოლიტიკის დაგეგმვისა და განხორციელების მიმართულებით ადგილობრივი თვითმმართველობების გაძლიერება და მხარდაჭერა, რაც თანხვედრაშია საქართველოს პარლამენტის მიერ დამტკიცებულ 2020-2030 წლებისთვის საქართველოს ახალგაზრდული პოლიტიკის კონცეფციასთან.

პროგრამის ფარგლებში შეიქმნა:

- მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის შესახებ მასიური ღია ონლაინ კურსი და მისი დამხმარე ვებ-პლატფორმა www.mooc.youthagency.gov.ge;
- მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის ეროვნული სტანდარტის დოკუმენტი;
- ადგილობრივ დონეზე ახალგაზრდების გამოწვევების, საჭიროებების, რესურსებისა და ინტერესების კვლევა;
- მუნიციპალური ახალგაზრდობის პოლიტიკის კოორდინატორთა მხარდასაჭერი სამენტორო სქემები და ჩატარდა სატრენინგო კურსები და შეხვედრები;
- ჩამოყალიბდა პროგრამის განხორციელების საკონსულტაციო გუნდი.

ჯამში ადგილობრივ დონეზე სხვადასხვა არასამთავრობო ორგანიზაციასთან ერთად სსიპ ახალგაზრდობის სააგენტო თანამშრომლობს 31 მუნიციპალიტეტთან.

www.youthagency.gov.ge

ახალგაზრდობის სააგენტო 2019 წელს დაარსებული სამთავრობო უწყებაა, რომლის ხედვაა, რომ საქართველოში ახალგაზრდული გარემოს შექმნა შესაძლებელია ახალგაზრდების უშუალოდ მონაწილეობითა და ჩართულობით. ამასთან, მიზნად ისახავს ახალგაზრდული სფეროს ეკოსისტემის შექმნას ევროპული სტანდარტებით, სადაც ყველა ახალგაზრდა შეძლებს საკუთარი პოტენციალის რეალიზებას და სამოგადოებრივი ცხოვრების ყველა ასპექტში აქტიურ მონაწილეობას.

ახალგაზრდობის
სააგენტო | Youth
Agency